

UNIVERZITA PARDUBICE

FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2024

Kristýna Zadinová

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Individuální míra inflace
Bakalářská práce

2024

Kristýna Zadinová

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Kristýna Zadinová**
Osobní číslo: **E21764**
Studijní program: **B0412A050011 Finance**
Téma práce: **Individuální míra inflace**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Zásady pro vypracování

Cílem práce je vypočítat individuální míry inflace pro vybrané skupiny spotřebitelů a na základě nich zhodnotit důsledky působení inflace na jednotlivé skupiny spotřebitelů.

Osnova:

- Vymezení základních pojmů souvisejících s inflací.
- Nastavení individuálních měř inflace.
- Výpočty individuálních měř inflace.
- Shrnutí a vlastní závěry.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací: **-**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

BRČÁK, Josef, Bohuslav SEKERKA, Lucie SEVEROVÁ a Dana STARÁ. *Makroekonomie: makroekonomický přehled*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2020. ISBN 978-80-7380-831-0.
ČERNOHORSKÝ, Jan. *Finance: od teorie k realitě*. Praha: Grada Publishing, 2020. Finance. ISBN 978-80-271-2215-8.
Česká národní banka [online]. Dostupné z: <http://www.cnb.cz>
Český statistický úřad [online]. Dostupné z: <http://www.czso.cz>
JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2017. Expert. ISBN 978-80-271-0251-8.
VLČEK, Josef. *Ekonomie a ekonomika*. 5., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-190-3.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Jan Černohorský, Ph.D.**
Ústav ekonomických věd

Datum zadání bakalářské práce: **1. září 2023**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2024**

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

L.S.

doc. Ing. Jan Černohorský, Ph.D. v.r.
garant studijního programu

V Pardubicích dne 1. září 2023

Prohlašuji:

Práci s názvem Individuální míra inflace jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 14. 4. 2024

Kristýna Zadinová v. r.

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych ráda poděkovala svému vedoucímu bakalářské práce panu doc. Ing. Janu Černoorskému, Ph.D. za odbornou pomoc, podmětne připomínky, cenné rady a především za jeho přístup a čas při vedení mé práce.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá individuální mírou inflace. Práce vychází z definice inflace, objasňuje její formy, příčiny a důsledky. Popsány jsou jednotlivé cenové indexy a cílování inflace jako forma monetární politiky. V další části je provedeno nastavení vlastních vah individuální míry inflace a její výpočty u jednotlivých skupin spotřebitelů. Výstupem práce je porovnání a analýza dopadů míry inflace na různé skupiny spotřebitelů a návrhy možných řešení.

KLÍČOVÁ SLOVA

inflace, příčiny inflace, důsledky inflace, cenové indexy, individuální míra inflace

TITLE

Personal Inflation Rate

ANNOTATION

The Bachelor's thesis deals with the individual inflation rate. The thesis is based on the definition of inflation and explains its forms, causes, and consequences. Individual price indices and inflation targeting as a form of monetary policy are described. In the next part, the setting of the weights of the individual inflation rate and its calculations for individual groups of consumers are carried out. The output of the work is a comparison and analysis of the impact of inflation rates on different groups of consumers and suggestions for possible solutions.

KEYWORDS

Inflation, Causes of Inflation, Effects of Inflation, Price indices, Personal Inflation Rate

OBSAH

SEZNAM ILUSTRACÍ	9
SEZNAM TABULEK	9
SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK	10
ÚVOD	11
1 INFLACE.....	12
1.1 Měření inflace	13
1.1.2 Index spotřebitelských cen CPI	13
1.1.3 Cenový deflátor HDP.....	14
1.1.4 Indexy cen výrobců.....	15
1.2 Formy a příčiny inflace.....	15
1.3 Důsledky inflace	19
1.4 Cílování inflace.....	21
2 INDIVIDUÁLNÍ MÍRA INFLACE	22
2.1 Domácnost důchodců.....	24
2.2 Domácnost zaměstnanců podle dosaženého vzdělání	28
2.3 Domácnost podle kvintilového rozdělení čistých peněžních příjmů	33
3 SHRNU TÍ A VLASTNÍ DOPORUČENÍ	39
ZÁVĚR	42
POUŽITÁ LITERATURA	45
SEZNAM PŘÍLOH.....	48

SEZNAM ILUSTRACÍ

Obr. 1: Poptávková inflace	18
Obr. 2: Nabídková inflace při poklesu potenciálního produktu.....	19
Obr. 3: Nabídková inflace při stabilním potenciálním produktu	20
Obr. 4: Individuální míra inflace domácnosti důchodců bez pracujících členů	27
Obr. 5: Individuální míra inflace domácnosti zaměstnanců s nižším vzděláním	30
Obr. 6: Individuální míra inflace domácnosti zaměstnanců s vyšším vzděláním.....	33
Obr. 7: Individuální míra inflace domácnosti s nejnižšími 20 % čistých peněžních příjmů....	35
Obr. 8: Individuální míra inflace domácnosti s nejvyššími 20 % čistých peněžních příjmů...37	

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Spotřební koš domácnosti důchodců bez pracujících členů	26
Tabulka 2: Spotřební koš domácnosti zaměstnanců s nižším vzděláním	29
Tabulka 3: Porovnání vah v % pro domácnost zaměstnanců s vyšším a nižším vzděláním	31
Tabulka 4: Spotřební koš domácnosti zaměstnanců s vyšším vzděláním	32
Tabulka 5: Spotřební koš domácnosti zaměstnanců podle kvintilového rozdělení čistých peněžních příjmů na osobu – nejnižších 20 %.....	34
Tabulka 6: Spotřební koš domácnosti zaměstnanců podle kvintilového rozdělení čistých peněžních příjmů na osobu – nejvyšších 20 %	36
Tabulka 7: Porovnání vah v % pro domácnosti podle kvintilového rozdělení čistých peněžních příjmů na osobu	37

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

AD	agregátní poptávka
AS	agregátní nabídka
ČNB	Česká národní banka
ČSÚ	Český statistický úřad
DPH	daň z přidané hodnoty
ECOICOP	Evropská klasifikace individuální spotřeby podle účelu
HDP	hrubý domácí produkt
LAS	dlouhodobá agregátní nabídka
NACE	klasifikace ekonomických činností vydávaná Evropskou komisí
P	cena
Q	množství
SAS	krátkodobá agregátní nabídka

ÚVOD

Inflace je klíčový ekonomický ukazatel, který má značný dopad na život jednotlivců, domácností i celé společnosti. Porozumění tomuto ekonomickému procesu je nezbytné pro finanční plánování a rozhodování o zásadních ekonomických otázkách, ať už se týkají společnosti jako celku nebo konkrétního jednotlivce.

Informace o výši a vývoji inflace jsou na celostátní úrovni důležité pro vládní orgány kvůli správnému nastavení fiskální politiky, která má následně vliv např. na HDP dané země nebo výši fiskálního dluhu. S inflací dále, jako hlavní představitel monetární politiky, pracuje centrální banka dané země. V České republice jde konkrétně o Českou národní banku, která z okolí musí přijímat informace o zahraničním i tuzemském ekonomickém vývoji a zároveň informace ve společnosti vytváří tím, že s veřejností komunikuje aktuální inflační situaci a poskytuje informace o nastavení svých měnově politických nástrojů. Informace poskytované Českou národní bankou jsou důležité pro vytváření žádoucích inflačních očekávání ve společnosti a zároveň je nezbytné, aby společnost byla informovaná o činnosti veřejných politik a měla tak povědomí o dopadu aktuální situace na své osobní finance a plánování.

Porozumění inflačnímu procesu není důležité pouze pro odbornou veřejnost, ale i pro každého jedince ve společnosti. Znalost základních zákonitostí, nejen inflace ale i dalších makroekonomických veličin, zvyšuje ekonomické povědomí a finanční gramotnost, což se následně promítá do systému řízení osobních financí a finančních rozhodnutí. Pojem individuální míra inflace se zaměřuje na analýzu dopadů všeobecného cenového růstu na různé segmenty společnosti. Různorodost dopadů inflace je dána odlišností spotřební koše, který závisí na osobních preferencích, životním stylu, socioekonomické situaci nebo geografické lokalitě. Každý jednotlivec nebo domácnost tedy spotřebovává trochu jiný koš statků, a tím se budou lišit i dopady inflace.

Cílem práce je vypočítat individuální míry inflace pro vybrané skupiny spotřebitelů a na základě nich zhodnotit důsledky působení inflace na jednotlivé skupiny spotřebitelů.

Ke splnění hlavní cíle práce je nejprve nutné splnit dílčí cíle, kterými jsou:

- vymezení základních pojmů souvisejících s inflací a
- nastavení individuálních měr inflace.

Analýza výstupu těchto dílčích cílů práce dále umožňuje stanovit vlastní závěry a doporučení.

1 INFLACE

Pojem inflace v poslední době rezonuje médií, mezi odborníky ale i celou společností. Mnohdy je laicky vnímána velmi negativně, jako ekonomické a sociální zlo. Představuje totiž snížení kupní síly jejich peněz, zdražování zboží a služeb, které spotřebovávají na denní bázi a mnohé další negativní důsledky. Mírná a předvídatelná inflace je ale pro ekonomiku prospěšná a je spojena s hospodářským růstem.

„Inflace je nejčastěji chápána jako dlouhodobý růst cenové hladiny vyvolaný nadměrnou emisí peněz“ (Revenda, 2023, s. 263). Podle této definice je inflace vždy spojena s předchozí monetární expanzí. Brčák (2020, s. 150) dále definuje inflaci jako *„projev ekonomické nerovnováhy, jejíž vnějším znakem je růst cenové hladiny.“* Pohyb tržních cen ale v průběhu sledovaného období není rovnoměrný, některé ceny v ekonomice mohou růst, stagnovat a některé dokonce i klesat. V případě inflace ceny v průměru vždy rostou (Vlček, 2016).

Za inflaci nelze považovat pouze nárazové zvýšení cen zboží a služeb, které může být způsobeno např. zvýšením sazeb nepřímých daní nebo růst cen pouze v některém odvětví ekonomiky, např. v zemědělství vlivem nepříznivých přírodních podmínek. Z tohoto vyplývá, že v případě inflace musí jít o dlouhodobý a nepřetržitý růst cen, který je patrný v celé ekonomice. Doprovodným jevem dlouhodobého nárůstu cenové hladiny je snižování kupní síly peněz (Černohorský, 2020). Tím dochází k oslabení jejich reálné hodnoty, přičemž jejich nominální hodnota zůstává stejná. Tento jev vede k tomu, že při existujících cenách si ekonomické subjekty za určitou sumu peněžních prostředků mohou nakoupit menší množství statků a služeb než za doby cenové stability. „Hodnota“ peněz tedy vyplývá z jejich funkce prostředku směny, tj. jsou všeobecnou kupní silou (Vlček, 2016). V případě existence inflace tedy dochází k ohrožení samotné podstaty peněz. Vlček (2016) vyjadřuje reálnou hodnotu peněžní jednotky následujícím vztahem:

$$\frac{\text{nominální hodnota peněžní jednotky}}{100 + \text{zvýšení cenové hladiny ve sledovaném období}} \cdot 100$$

Například pokud by v České republice dosáhla průměrná roční míra inflace 10 %, znamenalo by to, že v prvním roce by se kupní síla 1000 Kč snížila na 909,09 Kč ($1000/100 + 10 = 9,0909 \cdot 100 = 909,09$). Kupní síla této částky v následujícím roce, za předpokladu neměnné hladiny inflace, dále poklesne na 826,45 Kč ($909,09/100 + 10 = 8,2645 \cdot 100 = 826,45$).

Inflační proces vykazuje jisté specifické charakteristiky, které lze vnímat jako soubor vzájemně souvisejících jevů. Do tohoto procesu jsou zapojeny různé proměnné jako např. mzdy nebo úrokové sazby, které mohou následně hrát roli následku nebo příčiny. Rámec, v němž se tyto proměnné pohybují, je dán momentální nabídkou peněz v ekonomice. (Vlček, 2016)

Pro komplexní pochopení a lepší orientaci v dané problematice je nutné definovat následující pojmy související s inflací. V první řadě je nutné vymezit pojem **cenová stabilita**, která představuje mírný růst cenové. Jde tedy o malou, ale kladnou inflaci (Lízal, 2018). V případě České republiky je za cenovou stabilitu považována míra inflace i na úrovni 2 %. Zpomalování inflace označujeme jako **dezinflaci**. Obvykle je následkem zásahů státu, který se pomocí svých nástrojů snaží udržet inflaci v určitém koridoru (Vlček, 2016). Mezi tato opatření mohou patřit např. cenové či mzdové stropy. Jejím protikladem je **akcelerující inflace**, která se projevuje jako zrychlování tempa růstu míry inflace. Opakem inflace je **deflace**, což je dlouhodobý pokles cenové hladiny a znamená růst reálné hodnoty peněz a míra inflace nabývá záporných hodnot. Vlček (2016) považuje deflaci za projev hospodářské politiky státu, jejímž záměrem je cílené snižování cenové hladiny. V uplynulých desetiletích je vzácným jevem, avšak její dopady bývají horší než dopady inflace, protože zde vzniká riziko stagnace ekonomické aktivity, která může vést až dlouhodobější recesi a v takovém případě už hovoříme o **deflační spirále**. Jurečka (2023) dále rozlišuje **stagflaci**, jejímž vnějším projevem je stagnace ekonomiky a růst cenové hladiny, a **slumpflaci** kombinující pokles ekonomiky, resp. reálného produktu a růst cenové hladiny.

1.1 Měření inflace

Souhrnné měření nerovnoměrného cenové vývoje statků a služeb v ekonomice je komplexní a složitou problematikou, kterou se zabývají statistické služby každé země. Vývoj cenové hladiny patří mezi jedny z nejsledovanějších a nejdůležitějších ekonomických informací. Ukazatelé míry inflace mají význam pro efektivní provádění měnové politiky a pro odvození řady významných propočtů, např. výpočet reálných mezd, životních nákladů, důchodů apod. (Jurečka, 2023). K měření vývoje cenové hladiny jsou využívány cenové indexy. Mezi nejběžněji užívané lze zařadit index spotřebitelských cen, cenový deflátor HDP a také indexy cen výrobců.

1.1.2 Index spotřebitelských cen CPI

Nejčastěji se můžeme setkat s indexem spotřebitelských cen, který ve svém výpočtu zahrnuje změny cen statků a služeb nakupovaných domácnostmi. Porovnává náklady na

pořízení spotřebního koše vybraných statků v běžném roce s náklady na pořízení stejného koše v roce stálém, který je považován za referenční období (Brčák, 2020). Spotřební koš obsahuje jak potraviny, tak nepotravinářské zboží a také služby. Z hlediska srovnatelnosti údajů v čase je žádoucí, aby struktura koše nebyla, po co možná nejdelší dobu, měněna. V tomto případě by ale spotřební koš nepodával relevantní informace o současných spotřebních zvyklostech domácností. Z tohoto důvodu v České republice každoročně dochází k jeho aktualizaci, kdy jsou z koše vyjmuty produkty, jejichž podíl ve spotřebě poklesl, a naopak zařazovány produkty, jejichž spotřeba domácnostmi vzrostla (Jurečka, 2023).

Index spotřebitelských cen je konstruován jako Laspeyresův index:

$$CPI = \frac{\sum \frac{p_1}{p_0} \cdot p_0 q_0}{\sum p_0 q_0} \cdot 100$$

kde:

p_1 ... cena zboží (služby) ve sledovaném období;

p_0 ... cena zboží (služby) v základním období;

$p_0 q_0$ ... výdaje domácností za zboží (službu) v základním období (ČSÚ, 2022).

I přestože je Laspeyresův index nejčastěji používaným nástrojem pro výpočet cenové hladiny, často bývá předmětem kritiky. Index v sobě nezahrnuje např. situace, kdy domácnost nahrazuje dražší statek statkem levnějším. Podle Jurečky (2023) totiž nebude žádná racionálně chovající se domácnost spotřebovávat stejné množství daného statku při jakékoli ceně. Tento opomíjený proces substituce může způsobovat nadhodnocení cenového růstu.

1.1.3 Cenový deflátor HDP

Cenový deflátor využívá pro svůj výpočet hrubý domácí produkt. Podle Pošty (2018) jde o souhrnný index měřící vývoj všeobecné cenové hladiny, protože zahrnuje ceny veškerých statků a služeb vyprodukovaných danou ekonomikou za určité období, kterým jsou následně přiřazeny váhy podle jejich podílu na celkové produkci. Finální index je počítán jako podíl nominálního a reálného HDP v daném období, a změna cen se tak odvozuje nepřímou (implicitně), proto je také někdy nazýván jako implicitní cenový deflátor. Vlček (2016) považuje následující způsob výpočtu za nejkompaktnější:

$$\text{deflátor HDP} = \frac{\text{nominální HDP}}{\text{reálný HDP}}, \text{ resp. } \frac{(\sum Q_1 \cdot P_1)}{(\sum Q_1 \cdot P_0)} \cdot 100$$

Nominální produkt se zde vypočítá jako součin finální produkce (Q_t) a cen běžného období (P_t), zatímco reálný produkt získáme vynásobením téže produkce (Q_t) cenami zvoleného referenčního období (P_0).

Uvedený způsob výpočtu je konstruovaný jako Paascheho index, který podle Jurečky (2023) do jisté míry odstraňuje nedostatky Laspeyresova indexu, protože pracuje s aktualizovanými váhami spotřebních statků (Q_t). Naproti tomu Revenda (2023) poukazuje na jisté nevýhody výpočtu cenové hladiny pomocí implicitního cenového deflátoru, které vyplývají z čtvrtletní frekvence vykazování výše HDP a většího časového zpoždění zveřejňovaných údajů (2 měsíce).

1.1.4 Indexy cen výrobců

Existují čtyři typy indexů, a to: index cen průmyslových výrobců, index cen stavebních prací, index cen tržních služeb a index cen zemědělských výrobců.

Index cen průmyslových výrobců je založen na měsíčním šetření. Předmětem jsou ceny sjednané mezi tuzemskými dodavateli a odběrateli. Index však do svého výpočtu nezahrnuje daň z přidané hodnoty, spotřební daně a náklady na dopravu ke konečnému spotřebiteli. Dle klasifikace ekonomických činností NACE vydávanou Evropskou komisí index zahrnuje výrobky z odvětví B až E.

Index cen stavebních prací je počítán čtvrtletně. Zveřejňovány jsou i měsíční indexy, které jsou však založené na jiných výpočetních metodách než indexy čtvrtletní. Čtvrtletní šetření se zaměřuje na realizační ceny stavebních prací, zahrnující veškeré náklady s výjimkou DPH.

Do výpočtu indexu cen tržních služeb se započítávají ceny nákladní dopravy a skladování, telekomunikačních služeb, poštovních a kurýrních služeb, informačních a komunikačních služeb, pojišťovnictví, finančních služeb, odborných služeb a služeb v oblasti nemovitostí, administrativních a podpůrných služeb.

V případě indexu zemědělských cen jsou do výpočtu zahrnuty realizační ceny týkající se obchodů na domácím trhu, které v sobě nezahrnují DPH. (Pošta, 2018)

1.2 Formy a příčiny inflace

Pokud bychom chtěli vyhodnotit, jak velký vliv má růst cenové hladiny na celkovou ekonomiku a její jednotlivé subjekty, je nutné rozlišit jednotlivé formy inflace. Pro vyhodnocení je možné využít různých kritérií.

Míru intenzity růstu cenové hladiny nám umožňuje posoudit hledisko závažnosti a můžeme rozlišit inflaci:

- mírnou,
- pádivou,
- hyperinflaci.

Mírná inflace zpravidla dosahuje hodnot do 10 % a takto nízké hodnoty nebývají pro ekonomiku závažným problémem. Jestliže cenové indexy dosahují hodnot vyšších než 10 %, označujeme tuto situaci za **pádivou inflaci**, která již vede ke změnám chování subjektů ekonomiky a je spojována s negativními dopady např. na ekonomický růst (Spěváček a kol., 2016). Nejzávažnějším, avšak výjimečným případem inflace je **hyperinflace**. V této situaci lidé zcela přestávají věřit penězům, které již nadále neplní funkci uchovatele hodnoty. Ekonomické subjekty hledají jistotu ve stabilnějších zahraničních měnách nebo využívají směnný obchod, a tím peníze přestávají plnit i funkci prostředku směny (Spěváček a kol., 2016).

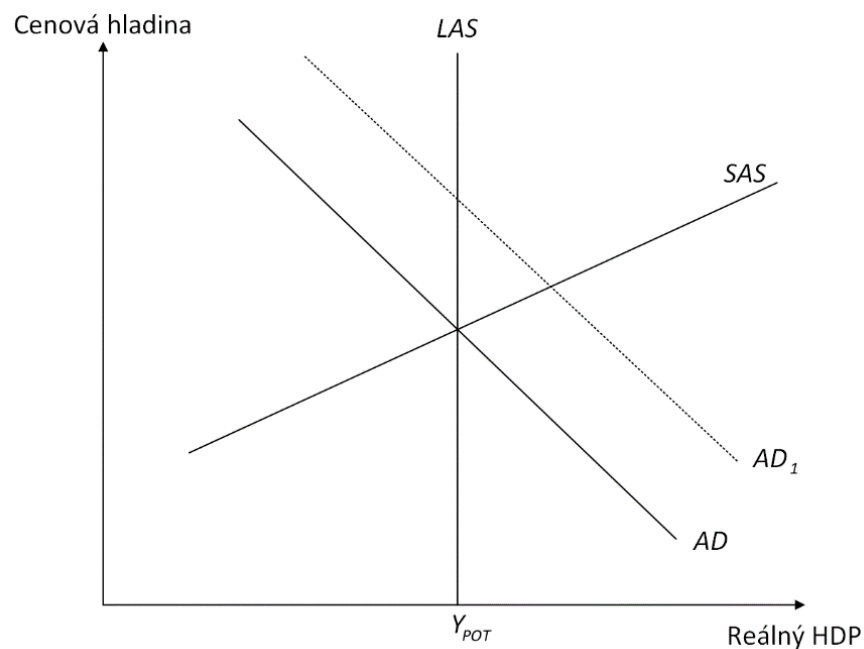
Podle projevu můžeme rozlišit inflaci:

- otevřenou,
- skrytou,
- potlačovanou.

Inflace se obvykle projevuje jako **inflace otevřená** (zjevná). Tuto formu je možné běžně zpozorovat např. zvýšenými cenovkami v potravinových řetězcích. Nárůst cenové hladiny je tedy možné snadno zachytit cenovými indexy, které dané zboží do svého výpočtu zahrnují (Vlček, 2016). **Skrytá inflace** odkazuje na situaci, kdy ceny zboží a služeb rostou, avšak tento nárůst není zachycen v oficiálních cenových indexech. Podle Jurečky (2023) může být příčinou chybně sestavený spotřební koš, změna ve struktuře nakupovaného zboží nebo pokles kvality výrobků při jejich neměnné ceně. V případě, kdy vláda nebo centrální banka využívá administrativních opatření k zabránění růstu cenové hladiny, označujeme inflaci za **potlačovanou**. Jejím projevem je neuspokojená poptávka v důsledku nerovnováhy na trhu kapitálových statků, následuje rozmach černého trhu, kdy se spotřebitelé snaží zboží sehnat nelegálním způsobem nebo v ekonomice vznikají vynucené úspory z důvodu zmíněného nedostatku některého zboží (Vlček, 2016).

Ekonomická teorie dále používá makroekonomický model AD-AS, s jehož pomocí lze rozlišit poptávkovou a nabídkovou inflaci, které nám umožňují lépe objasnit příčiny inflace.

Poptávková inflace je vyvolána růstem faktorů, které posunují křivku AD směrem nahoru. Mezi tyto faktory řadíme zejména politiku vysokých vládních výdajů, nízké úrokové sazby a přílišný růst úvěrů, resp. nabídky peněz, což se projevuje růstem jednotlivých komponent AD, tj. spotřeby, investic, vládních výdajů nebo čistého exportu. V případě vysoké inflace zde může také docházet k negativnímu inflačnímu očekávání, kdy lidé utrácí stále více peněz z důvodu očekávaného růstu inflace a tím dochází k postupnému zvyšování důchodové rychlosti peněz (Revenda a kol., 2023). Vzniká tak mezera mezi poptávaným a skutečným produktem. Podle Jurečky (2023) lze tento rozdíl vyrovnat buď zvýšením nabídky, což je však v krátkém období poměrně obtížné, anebo zvýšením cen. Díky značné pružnosti cen je v praxi druhý uvedený způsob mnohem využívanější.

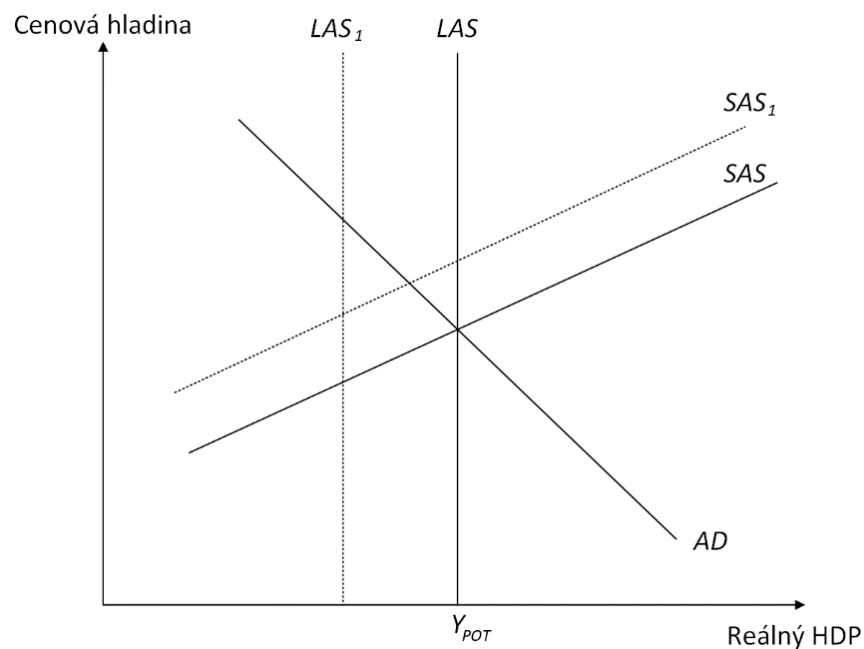

Obr. 1: Poptávková inflace

Zdroj: Revenda a kol. (2023)

Nabídková inflace vzniká v důsledku poklesu nabídkových křivek. Tento pokles je způsoben nabídkovými inflačními tlaky, které lze rozdělit do dvou skupin.

Do první skupiny faktorů Revenda (2023) řadí různé přírodní nebo jaderné katastrofy, či válečné konflikty. Tyto faktory způsobují posuny obou nabídkových křivek, a tedy i potenciálního produktu ekonomiky. Křivka agregátní poptávky zůstává neměnná, zatímco křivka dlouhodobé nabídky se posune do LAS_1 a krátkodobá nabídka se posune do SAS_1 . Průsečíkem AD a SAS_1 , vzniká nová krátkodobá rovnováha, která se nachází nad potenciálním produktem v pásmu „přehřáté“ ekonomiky (Revenda a kol., 2023).

Obr. 2: Nabídková inflace při poklesu potenciálního produktu

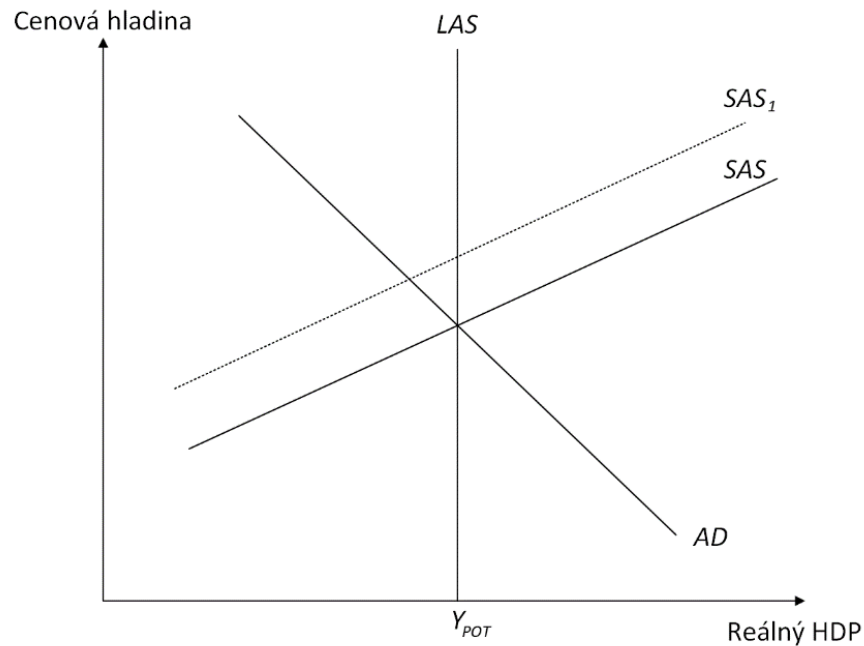
Zdroj: Revenda a kol. (2023)

Druhá skupina faktorů nijak nepůsobí na potenciální produkt, ale má vliv pouze na křivku krátkodobé nabídky, která se posouvá do SAS_1 . Mezi tyto faktory patří:

- růst mzdových nákladů, které rostou pod „nadměrným“ tlakem odborových organizací,
- zvýšení nepřímých daní, mezi které lze zařadit DPH, clo nebo spotřební daně,
- zdražení dovážených vstupů vlivem znehodnocení domácí měny.

Potenciální produkt zůstává neměnný, protože nedochází k poklesu produktivity výrobních činitelů. Nová krátkodobá rovnováha, opět dána průsečíkem AD a SAS_1 , se nachází v recesním pásmu pod potenciálním produktem. (Revenda a kol., 2023)

Tento typ inflace je označován i jako inflace nákladová a je často spojován s inflační spirálou. „Roztočení“ inflační spirály bývá obvykle způsobeno již zmiňovaným růstem cen výrobních vstupů, který zvyšuje výrobní náklady, což vede ke zdražování finálních výrobků (Jurečka, 2023). Následně odbory požadují vyšší mzdy, které dále zvyšují náklady firem a důsledkem je opětovné zvýšení cen atd.

Obr. 3: Nabídková inflace při stabilním potenciálním produktu

Zdroj: Revenda a kol. (2023)

1.3 Důsledky inflace

Inflace je všeobecně nepopulárním jevem, který se projevuje napříč ekonomickým spektrem a ovlivňuje životy všech subjektů ve společnosti. Formuje chování a rozhodování jednotlivců, firem, tak i státních orgánů. Pro určení závažnosti a velikosti jednotlivých dopadů má velký význam výše inflace a také to, zda je inflace očekávaná nebo není očekávaná.

Mírný a nepředvídaný nárůst cen může mít po určitý čas stimulační účinky. Například pokud je inflace vyvolána převisem poptávky nad nabídkou a některého zboží je nedostatek, může docházet ke zvyšování výrobních kapacit a novým investicím, což bude následně podporovat hospodářský růst a snižovat nezaměstnanost (Vlček, 2016). Jistá pozitiva lze také spatřovat v zaostávání tempa růstu nominálních mezd za růstem cen. V tomto případě sice dochází k poklesu reálných mezd, ale zároveň rostou reálné zisky podnikatelů, což může vyvolat podněty k růstu investic a tím poroste také celkový produkt ekonomiky (Vlček, 2016).

Inflace dosahující vyšších hodnot, která zároveň nebyla očekávaná, s sebou nese spíše negativní účinky. Jednotlivé subjekty ve společnosti zejména vnímají určité procesy, které následně vedou k přerozdělování jejich důchodů a bohatství. Skupinou, která nejvíce pociťuje negativní dopady této redistribuce, jsou věřitelé. Podle Revendy a kol. (2023) není možné zvyšováním úrokových sazeb zcela postihnout budoucí nárůst cen a dlužníkům se tak snižuje jejich dluhové břemeno, bez ohledu na to, zda je úvěrová smlouva uzavřena na základě pevných nebo pohyblivých úrokových sazeb.

Další skupinou, kterou sužuje negativní vliv inflace, jsou příjemci fixních důchodů. Do této skupiny řadíme např. osoby pobírající starobní nebo invalidní důchod či osoby závislé na sociálních dávkách. Výše těchto důchodů je závislá na rozhodnutí vlády o jejich valorizaci, která téměř v žádném případě neodpovídá očekávanému růstu cenové hladiny (Revenda a kol., 2023). Podobný problém postihuje i zaměstnance veřejného sektoru, jejichž mzda je stanovena platovými tabulkami a při jejich aktualizaci se sleduje minulý vývoj inflace.

Stát na inflaci obvykle vydělává. To může být vysvětleno několika faktory. Za prvé, obvykle největším dlužníkem v zemi je veřejný sektor a inflace mu tak pomáhá snižovat dluhovou zátěž, kromě toho stát představuje hlavního plátce fixních důchodů (Revenda a kol., 2023). Zároveň při použití systému progresivních důchodových daní roste reálné daňové břemeno poplatníků (Černohorský, 2020). Ti se tak automaticky dostávají do vyšších zdaňovacích pásem a platí tak více na daních, které se následně stávají součástí příjmů státního rozpočtu.

Kromě výše zmíněných přerozdělovacích procesů lze identifikovat celou řadu negativních účinků inflace, které následně přispívají ke zpomalení hospodářského růstu:

- snížení investiční aktivity v důsledku ztížených výpočtů rentability vložených prostředků a zkracování investičního horizontu;
- tuzemské zboží se stává dražší než zahraniční, čímž klesá konkurenceschopnost domácích výrobců na zahraničních trzích;
- vznik celé řady účetních, a tím i daňových problémů, protože některé položky v účetních výkazech jsou tradičně zachyceny v historických (pořizovacích) cenách;
- růst tzv. rizikových premií, v důsledku nejistoty ohledně budoucnosti;
- růst některých specifických dodatečných nákladů – prodejci musí častěji měnit své ceny, vláda aktualizovat mzdové tarify atd. (Revenda a kol., 2023)

1.4 Cílování inflace

V posledních dvou desetiletích se cílování inflace stalo klíčovým nástrojem mnoha centrálních bank při řízení monetární politiky. Tento přístup k řízení inflace je založen na stanovení explicitního cíle pro míru inflace a následné použití monetárních nástrojů k dosažení tohoto cíle. Cílování inflace poskytuje jasný rámec pro nastavení měnově politických nástrojů a umožňuje transparentní komunikaci mezi centrální bankou, vládou a veřejností.

Cílování inflace poprvé použila Centrální banka Nového Zélandu, a to již v roce 1992 (Černohorská, 2014). ČNB k tomuto režimu přistoupila koncem roku 1997. Do této doby uplatňovala cílování peněžní zásoby, které ve své podstatě znamenalo udržování fixního kurzu koruny vůči koši zahraničních měn (Pošta, 2018). Podle Černohorské (2017) se přechodem k jinému režimu měnové politiky nijak nezměnila úloha ČNB, ale mění se pouze způsob, jakým je její úloha naplňována.

Podle Pošty (2018) spočívá princip režimu cílování inflace ve vyhlášení inflačního cíle, neustálé analýze a predikování vývoje ekonomiky s cílem identifikovat možná rizika spojená s inflačním vývojem. Vyhlášený inflační cíl může mít podobu intervalu, bodové hodnoty nebo bodové hodnoty s tolerančním pásmem (Pošta, 2018). Tento cíl je následně porovnáván s makroekonomickou prognózou, která slouží jako základ pro rozhodování centrální banky o správném nastavení jejích nástrojů. Centrální banka zpravidla zvyšuje úrokové sazby v případě, kdy je prognóza inflace vyšší než stanovený inflační cíl, a naopak uvolňuje svoji měnovou politiku a snižuje úrokové sazby, když je prognóza inflace nižší než stanovený inflační cíl (Černohorský, 2020).

Nicméně, centrální banka nemusí vždy reagovat na přechodné odchýlení od inflačního cíle. Jde o situace, kdy cenová hladina kolísá v důsledku změn exogenních faktorů, kterými mohou být např. změny v nepřímých daních nebo regulovaných cenách. K potřebě uplatňovat tyto výjimky z plnění inflačního cíle vede názor, že není ekonomicky optimální reagovat na přímé dopady nárazových změn faktorů mimo vliv centrální banky, protože by mohlo docházet k nežádoucím výkyvům v ekonomickém vývoji a zaměstnanosti (ČNB, 2024).

2 INDIVIDUÁLNÍ MÍRA INFLACE

Jak již bylo zmíněno, oficiální cenové indexy odráží všeobecný vývoj cenové hladiny a spotřební koš sloužící pro jejich výpočet zohledňuje výdaje všech domácností v ekonomice. Odráží tak spotřební zvyklosti a životní styl občanů dané země, a proto je nutné zjištěná data „zprůměrovat“. Tento postup je nezbytný, protože se od naměřené inflace odvíjí i jiné ekonomické propočty, které působí plošně. Jde např. o výpočet životního a existenčního minima, které platí pro všechny stejně, bez ohledu na jejich životní styl nebo výdaje. Tento průměr ale nelze aplikovat na všechny občany. Každá skupina obyvatel má k dispozici jinou výši disponibilního důchodu, která se může odvíjet od jejich dosaženého vzdělání, kvalifikace nebo místa bydliště. Od výše důchodu se následně odvíjí životní styl a tím i spotřební zvyklosti. Z toho vyplývá, že odlišné spotřební výdaje budou znamenat i jinou míru inflace pro každého z nás.

Skupina obyvatel s nadprůměrnými příjmy si např. může dovolit vydat více peněz na dražší a kvalitnější potraviny, větší bydlení, dovolenou a jiné volnočasové aktivity. V dobách ekonomického růstu také mají větší možnost si vytvářet úspory, které následně mohou v době vysoké inflace či krize využít. Naproti tomu skupina obyvatel s velmi nízkými příjmy, která mnohdy bývá i ohrožena chudobou, toto zboží nespotřebovává. Dražší zboží nahrazují levnějším, nejezdí na dovolenou a nemají ani zbývající prostředky na tvorbu úspor, které by mohli v horších dobách využít. Z tohoto příkladu je zřejmé, že inflace bude mít pro každého z nás jiné důsledky. Pokles životní úrovně pro výdělečnější skupinu obyvatel nebude tak znatelný, protože mohou využít vlastní úspory a omezí spotřebu zbytných věcí, např. dovolené. Avšak pro druhou zmíněnou skupinu obyvatel bude vysoká inflace znamenat značný propad životní úrovně. Svůj příjem vydávají pouze na nezbytné věci, jako jsou potraviny a bydlení a nemají tak velké možnosti, kde by mohli svoji spotřebu omezit. Zároveň nemohou využít vlastní úspory a často tak spadnout do systému sociálních dávek.

Porozumění individuální míře inflace je tak nezbytné pro možnou optimalizaci svých spotřebních výdajů a finančního plánování, zachování ekonomické stability domácnosti či jednotlivce a minimalizování negativních dopadů spojených s cenovým růstem. S dostupností moderních technologií je možné využít nástroje, které umožní velmi přesně sledovat a analyzovat vlastní spotřebu a osobní inflační trendy.

Zároveň i pro vládu a jiné státní orgány je důležité zjistit, jak míra inflace dopadá na různé skupiny osob a domácnosti ve společnosti. Díky tomu je možné správně nastavit nástroje

sociální politiky, zacílit pomoc na nejvíce ohrožené skupiny ve společnosti a minimalizovat tak negativní dopady inflačních tlaků. Identifikace skupin, které jsou nejzranitelnější vůči inflaci, umožňuje zajistit sociální spravedlnost, optimalizovat sociální programy a snižovat tak diskrepance mezi různými segmenty populace nebo jednotlivými regiony v zemi. Poznání různorodých důsledků na odlišné sociální skupiny může vládě pomoci zjistit, jak s občany vhodně komunikovat ekonomickou situaci v zemi a předcházet tak sociálním nepokojům a nespokojenosti.

Pro potřeby veřejné správy je nezbytné využít detailnější analýzu socioekonomických podmínek různých skupin obyvatel prostřednictvím sofistikovanějších metod. Avšak jedním z nástrojů, který je dostupný online a může ho využít každý ke sledování dopadu inflace na svůj vlastní rozpočet, je kalkulačka osobní inflace na webových stránkách Peníze.cz. Kalkulačka funguje na principu, kdy se do kolonek zadají jednotlivé spotřební výdaje v celých číslech, sama kalkulačka poté jednotlivým výdajům automaticky přiřadí váhové schéma uvedené v procentech a následně vypočítá individuální míru inflace. Po výpočtu je k dispozici i graf, kde je osobní míra inflace porovnána s celkovou mírou inflace.

Pro potřeby této práce budou použity oficiální data Českého statistického úřadu, který každoročně publikuje informace o spotřebních zvyklostech domácností v České republice. Data vychází ze statistiky rodinných účtů, která má v České republice dlouholetou tradici a probíhá nepřetržitě již od roku 1957 (ČSÚ, 2024). Do výzkumu jsou zahrnuty domácnosti, které byly náhodně vybrány a vyšetřeny v rámci šetření Životní podmínky (ČSÚ, 2024). Výsledky této statistiky jsou každý rok v srpnu publikovány na webových stránkách Českého statistického úřadu, tzn. že poslední zveřejněné šetření je z roku 2022. Statistika zobrazuje spotřební výdaje domácností v členění podle různých kritérií. Pro potřeby této práce bude odlišnost dopadů inflace znázorněna na vybraných skupinách:

- domácnost důchodců,
- domácnost zaměstnanců podle dosaženého vzdělání a
- domácnost podle kvintilového rozdělení čistých příjmů.

Rozdílná struktura spotřebního koše a tím i váhová schémata vybraných skupin odráží jejich odlišné ekonomické a životní podmínky, životní styl, ale i potřeby a preference. Pro každou skupinu tedy vyjde odlišná osobní míra inflace, která bude následně porovnána s oficiálně vykazovanou mírou inflace naměřenou pomocí indexu spotřebitelských cen.

2.1 Domácnost důchodců

První vybranou skupinou je domácnost důchodců bez pracujících členů, jejíž průměrný čistý roční příjem činí 204 431 Kč na osobu (ČSÚ, 2022). Z toho je 94,9 % těchto příjmů tvořeno sociálními příjmy, mezi které se řadí např. starobní nebo vdovský či vdovecký důchod (ČSÚ, 2023). Průzkumu se zúčastnilo celkem 1 355 459 domácností, průměrný počet členů domácnosti je 1,44 a z toho je 0,02 vyživovaných dětí (ČSÚ, 2023). Spotřební výdaje domácnosti důchodců jsou uvedeny v příloze A.

V tabulce 1 jsou uvedeny průměrné spotřební výdaje domácnosti důchodců v členění do hlavních skupin podle klasifikace ECOICOP (evropská klasifikace individuální spotřeby dle účelu), která do spotřebního koše zavádí detailnější členění a je využívána od roku 2018 (ČSÚ, 2024). Největší podíl spotřebních výdajů, tj. 32,73 %, domácnost vydává na náklady na bydlení, které v sobě zahrnují nájemné, platby za elektřinu, vodu, plyn a jiná paliva. V tomto oddílu není nejnákladnější položkou nájemné, ale právě náklady na elektrickou energii, plyn a ostatní paliva. Podle Ministerstva práce a sociálních věcí (2023) v období mezi červnem 2021 a červnem 2023 čelila průměrná domácnost inflaci cen energií ve výši 61,5 %, přičemž nejvíce zasaženou skupinou byli právě penzisté, u kterých energetická inflace dosahovala až 72,8 %. Druhou nejnákladnější skupinou jsou potraviny a nealkoholické nápoje, které tvoří téměř 24 % z celkových výdajů. Tyto dvě položky ve spotřebním koši domácnosti důchodců činí v součtu více než 50% podíl na jejich spotřebě a téměř 45% podíl na průměrném důchodu v České republice pro rok 2022 (ČSÚ, 2023). Další nemalou položku jsou také výdaje na alkoholické nápoje a tabák, bytové vybavení a opravy, rekreaci a kulturu, dopravu nebo zdraví.

Tabulka 1: Spotřební koš domácnosti důchodců bez pracujících členů

Oddíly ECOICOP	Částka v Kč	Váha v %
Potraviny a nealkoholické nápoje	39 582	23,6
Alkoholické nápoje, tabák	6 460	4,69
Odívání a obuv	3 988	3,28
Bydlení, voda, energie, paliva	57 327	33,73
Bytové vybavení, zařízení domácnosti, opravy	11 846	7,76
Zdraví	8 072	5,61
Doprava	10 015	6,72
Pošty a telekomunikace	6 739	4,85
Rekreatce a kultura	12 622	8,21
Vzdělávání	201	1,11
Stravování a ubytování	5 803	4,31
Ostatní zboží a služby	12 508	8,14
Celkem	175 163	

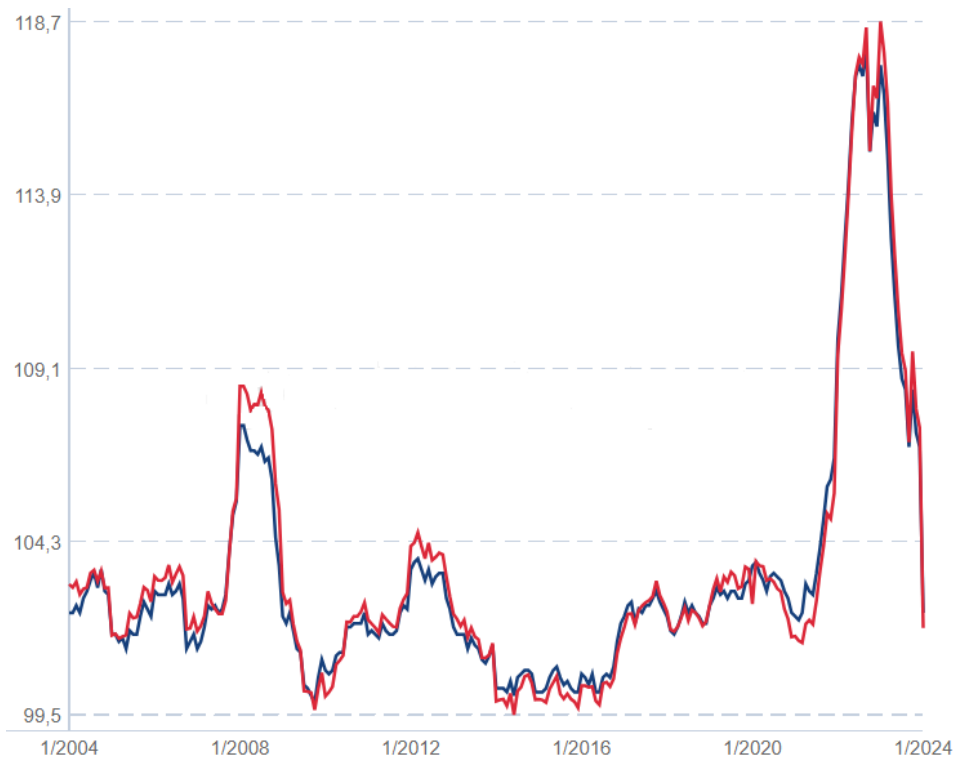
Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ a Peníze.cz

Na obrázku 4 je zobrazena individuální míra inflace domácnosti důchodců (červená křivka) v porovnání s celkovou mírou inflace (modrá křivka) pro období od ledna 2004 do ledna 2024. Konkrétní částky jednotlivých spotřebních výdajů poskytují data z šetření Životní podmínky (ČSÚ, 2022). Částky v celých korunách byly zadány do online kalkulačky osobní inflace na stránce Peníze.cz, která jednotlivým výdajům přiřadí vlastní váhy v procentech a spočítá tak individuální míru inflace dané skupiny. Nejvýraznější nárůst celkové a individuální míry inflace vidíme v letech 2008, 2012 a na přelomu roku 2022 a 2023. V těchto letech se česká ekonomika vždy potýkala s ekonomickou krizí.

V roce 2008 dopadla na Českou republiku globální ekonomická krize, kterou již v roce 2007 odstartovala krize na hypotečním trhu v USA (ČT24, 2018). Podle dat Českého statistického úřadu (2009) na meziroční růst cen nejvíce působily ceny v oddíle bydlení, kde vzrostly ceny zemního plynu o 33,9 %, elektřiny o 9,5 %, tepla a teplé vody o 14,4 %, tuhých paliv o 13,8 % a čistého nájemného o 15,1 %. Tento nárůst měl velký vliv i na osobní inflaci penzistů, na které, jak již bylo zmíněno, energetická inflace dopadá více než na průměrnou domácnost. Z tohoto důvodu křivka osobní inflace dosahuje vyšších hodnot než inflace celková. Z celého sledovaného období bylo právě v roce 2008 dosaženo nejvyššího rozdílu mezi celkovou a osobní inflací domácnosti důchodců. Maxima bylo dosaženo v červenci 2008, kdy rozdíl tvořil 1,52 %. Po roce 2008 se až do října roku 2010 držela osobní inflace pod celostátní hladinou inflace.

Velký nárůst inflace je zaznamenán v roce 2012, kdy se rozdíl mezi osobní a celostátní mírou inflace držel okolo 0,5 %. Česká ekonomika v roce 2012 spadla do ekonomické recese vlivem klesající domácí poptávky, a to zejména výdajů domácností (ČSÚ, 2013). Spotřebitelská inflace stoupla o 3,3 % vlivem nárůstu cen potravin a bydlení (ČSÚ, 2013). Tento nárůst měl opět značný dopad na domácnosti důchodců. Po roce 2012 obě sledované míry inflace klesají a osobní míra inflace penzistů se mezi lety 2014 a 2017 opět dostává pod úroveň oficiální míry inflace.

Nejvyšší nárůst všeobecné cenové hladiny během sledovaného dvacetiletého období je zaznamenán v roce 2022 a 2023, kdy cenovou hladinu nahoru táhly zejména rostoucí ceny klíčových energetických surovin jako ropy a plynu, ale také potravin. Rostoucí ceny elektřiny a plynu opět výrazně dopadly na domácnosti penzistů, velikost negativních dopadů ale po celý rok 2023 tlumily vládní cenové stropy na eklektickou energii. Příčinou bylo také skokové zvýšení cen potravin. Pokud se podíváme na růst cen u těchto konkrétních kategorií spotřebního koše, tak podle dat ČSÚ (2024) ceny potravin v roce 2022 meziročně vzrostly o 26,4 % a v roce 2023 o 11,5 %. Ještě větší nárůst lze vidět u kategorie bydlení, voda, energie a paliva, kde byl v roce 2022 meziročně zaznamenán nárůst o 27,1 % a v roce 2023 o 27,4 % (ČSÚ, 2024). Osobní míra inflace domácnosti důchodců tak dosahuje vyšších hodnot než inflace celková. Nepomohlo ani zvýšení starobních důchodů, které v posledním roce proběhlo celkem třikrát, a to v lednu a červnu roku 2023 a v lednu roku 2024 (Deštník proti drahotě, 2024). Valorizace důchodů ani tak nevyrovnala reálný pokles příjmů a životní úrovně.

Obr. 4: Individuální míra inflace domácnosti důchodců bez pracujících členů

Zdroj: Peníze.cz (2024)

Proč mají rostoucí ceny energií tak velký dopad právě na penzisty? Podle ČNB (2022) mají výdaje domácností na energie regresivní charakter, tzn. že chudší domácnosti vydávají na energie vyšších procento svých výdajů než domácnosti bohatší. Jak zmiňuje Revenda a kol. (2023), penzisté jsou příjemci fixních důchodů a výše těchto důchodů závisí na schválené valorizaci, která ale v žádném případě neodpovídá růstu cenové hladiny. Zároveň si často penzisté už ani nejsou schopni přivydělat peníze navíc, ať už kvůli špatnému zdravotnímu stavu nebo kvůli neochotě firem zaměstnávat lidi nad padesát let. Z dlouhodobého hlediska také může být pro chudé domácnosti obtížné investovat do zateplení nebo alternativních zdrojů tepla (ČNB, 2022). Negativní dopad zvyšujících se cen energií na penzisty zaznamenal také Institut prevence a řešení předlužení (2022), podle kterého situace nejhůře dopadá na samostatně žijící seniory, kdy se už téměř polovina z nich potýká s vážnějšími finančními problémy. Řešením je zaměřit vládní pomoc prioritně k nejzranitelnějším skupinám obyvatel nebo také využít příspěvek na bydlení (Institut prevence a řešení předlužení, 2022). Podle ČSÚ (2023) byla v roce 2022 příjmovou chudobou nejvíce ohrožena skupina jednotlivců nad 65 let, a to až 68,1 % z nich.

2.2 Domácnost zaměstnanců podle dosaženého vzdělání

Druhou vybranou skupinou je domácnost zaměstnanců podle dosaženého vzdělání. Prvním reprezentantem je domácnost zaměstnanců s nižším vzděláním, tzn. v čele domácnosti stojí osoba, která ukončila základní vzdělání nebo je vyučená (bez maturity) (ČSÚ, 2023). Sledovaných domácností bylo celkem 861 104, z toho 7,6 % má základní nebo neukončené základní vzdělání a 94,4 % ukončilo střední vzdělání bez maturity. Více než třetina z nich vykonává řemeslné profese, další třetina pracuje jako obsluha strojů a montéři, ostatní vykonávají např. pomocné a nekvalifikované práce nebo práce ve službách a prodeji. Celkové roční čisté příjmy na osobu jsou 224 158 Kč (ČSÚ, 2023). Na tuto domácnost připadá v průměru 2,7 členů a z toho 0,71 vyživovaných dětí (ČSÚ, 2023).

Spotřební výdaje této domácnosti jsou obsaženy v příloze A. Tabulka 2 ukazuje spotřební výdaje v členění do hlavních skupin klasifikace ECOICOP. Oproti domácnosti důchodců jsou celkové výdaje domácnosti zaměstnanců téměř o 20 000 Kč nižší. V průměru tato domácnost utratí méně peněz za potraviny a nealkoholické nápoje, výdaje související s bydlením, zdravím, ale i ostatní zboží a služby, kam řadíme např. výdaje na osobní nebo sociální péči a pojištění. Nejmarkantnější rozdíl lze pozorovat v kategorii bydlení, voda, energie a paliva. Domácnost zaměstnanců s nižším vzděláním na tyto potřeby vydává pouze necelou čtvrtinu své celkové spotřeby. Velký nárůst vidíme v kategorii doprava, kam se zahrnuje provoz osobních dopravních prostředků a dopravní služby, které souvisí nejčastěji s dopravou do zaměstnání nebo dětí do vzdělávacích zařízení. Oproti domácnosti důchodců má tato domácnost také nižší výdaje v oblasti zdraví, kde vydávají méně peněz zejména na ambulantní stomatologickou péči a léčiva.

Tabulka 2: Spotřební koš domácnosti zaměstnanců s nižším vzděláním

Oddíly ECOICOP	Částka v Kč	Váha v %
Potraviny a nealkoholické nápoje	32 374	21,78
Alkoholické nápoje, tabák	6 310	5,05
Odívání a obuv	7 039	5,52
Bydlení, voda, energie, paliva	36 671	24,54
Bytové vybavení, zařízení domácnosti, opravy	10 274	7,60
Zdraví	4 342	3,79
Doprava	18 244	12,71
Pošty a telekomunikace	7 650	5,91
Rekreatce a kultura	12 745	9,18
Vzdělávání	813	1,52
Stravování a ubytování	8 493	6,45
Ostatní zboží a služby	10 821	7,95
Celkem	155 776	

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ a Peníze.cz

Na následujícím obrázku je zobrazený graf individuální míry inflace domácnosti zaměstnanců s nižším vzděláním. Příčiny největších nárůstů všeobecné cenové hladiny byly vysvětleny již u domácnosti důchodců, a proto se následující popis zaměřuje pouze na křivku osobní inflace dané domácnosti. Křivka osobní inflace v dlouhodobém horizontu osciluje okolo křivky celková inflace. Osobní inflace této domácnosti dosahuje nižších hodnot než celková inflace vždy v období poklesu míry inflace, tj. deflace. Největší rozdíl lze vidět okolo roku 2009 a 2020, kdy byla osobní inflace o více než 1 % pod úrovní celková inflace. V porovnání s osobní inflací domácnosti důchodců, můžeme vidět, že na tuto domácnost nedopadá inflace v takové míře. Vliv může mít nižší spotřeba potravin, nealkoholických nápojů a výdajů souvisejících s bydlením. Na domácnost důchodců právě nejvíce dopadaly rostoucí ceny elektrické energie a potravin.

Obr. 5: Individuální míra inflace domácnosti zaměstnanců s nižším vzděláním

Zdroj: Peníze.cz

Druhý sledovaným reprezentantem je domácnost zaměstnanců s vyšším vzděláním, tzn. v čele domácnosti stojí osoba, která ukončila úplné střední vzdělání s maturitou nebo vyšší vzdělání. Sledovaných domácností bylo celkem 1 411 067, z toho 59,6 % ukončilo střední vzdělání s maturitou a 40,4 % vyšší odborné nebo jiné vysokoškolské vzdělání. Celkové roční příjmy této domácnosti byly 295 981 Kč na osobu. Průměrný počet členů domácnosti je 2,54 a z toho 0,77 je vyživovaných dětí. Průměrné roční spotřební výdaje této domácnosti jsou obsaženy v příloze A. Následující tabulka zobrazuje výdaje této domácnosti a váhové schéma pro jednotlivé oddíly klasifikace ECOICOP. Oproti domácnosti zaměstnanců s nižším vzděláním jsou celkové spotřební výdaje o téměř 45 000 Kč vyšší. Co se týče oddílu potravin a nealkoholické nápoje, tak u této domácnosti jsou o 1 594 Kč vyšší než u předchozí analyzované skupiny. Oproti předchozí skupině vidíme pokles u kategorie alkoholické nápoje a tabák a mírný pokles výdajů na pošty a telekomunikace. U ostatních kategorií jsou výdaje vyšší než u domácnosti zaměstnanců s nižším vzděláním. Nejvýraznější rozdíl je u kategorie rekreace a kultura, která v sobě zahrnuje např. noviny, knihy nebo dovolenou. Skupina zaměstnanců s vyšším vzděláním si i nadále své vzdělání prohlubuje nebo investuje do svých dětí a vydává tak téměř o 1 400 Kč na vzdělávání více než zaměstnanci s nižším vzděláním. Vyšší výdaje

mohou souviset s kvalifikovanějším zaměstnáním, kde je potřeba více prohlubovat své znalosti a dále se vzdělávat. Dále vidíme rozdíl v kategorii doprava, který činí 6 120 Kč. Opět může souviset s výkonem více kvalifikované a lépe placené profese a větší ochotou za zaměstnáním dojíždět. Tyto vyšší výdaje ale mohou korelovat i s rostoucími výdaji na rekreaci a kulturu, kdy domácnost při cestování po České republice využívá vlastní osobní automobil nebo jiné dopravní služby. Vyšší spotřební výdaje má tato domácnost i v kategorii stravování a ubytování. Oproti domácnosti zaměstnanců s nižším vzděláním jsou výdaje téměř o 9 000 Kč vyšší. Zaměstnanci s vyšším vzděláním také vydávají více peněz v kategorii ostatní zboží a služby. Konkrétně v oblasti pojištění vydávají více peněz na pojištění související s bydlením a dopravou. To je možné si vysvětlit tím, že tyto domácnosti mohou disponovat větším majetkem než přechozí skupina, a je tak nutné uzavírat pojistné smlouvy na vyšší pojistné částky, s čímž roste i výše placeného pojistného. U pojištění související se zdravím však tato domácnost platí méně než předchozí. Důvodem může být, že zpravidla zaměstnanci s vyšším vzděláním nevykonávají tak rizikové a fyzické náročné profese, podle ČSÚ (2023) pouze 17,9 % z nich vykonává profese např. v zemědělství, lesnictví a jiné řemeslné profese. Zároveň tato skupina také konzumuje méně alkoholu a tabáku. Nevidí tak jako nutné uzavírat např. životní pojištění nebo ho uzavírají na menší částky a spoléhají spíše na své úspory a majetek.

Tabulka 3: Porovnání vah v % pro domácnost zaměstnanců s nižším a vyšším vzděláním

Oddíly ECOICOP	Domácnost zaměstnanců s nižším vzděláním	Domácnost zaměstnanců s vyšším vzděláním
Potraviny a nealkoholické nápoje	21,78	17,96
Alkoholické nápoje, tabák	5,05	3,96
Odívání a obuv	5,52	6,06
Bydlení, voda, energie, paliva	24,54	20,68
Bytové vybavení, zařízení domácnosti, opravy	7,60	8,70
Zdraví	3,79	4,00
Doprava	12,71	13,17
Pošty a telekomunikace	5,91	4,61
Rekreace a kultura	9,18	12,58
Vzdělávání	1,52	2,08
Stravování a ubytování	6,45	9,55
Ostatní zboží a služby	7,95	8,64

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ a Peníze.cz

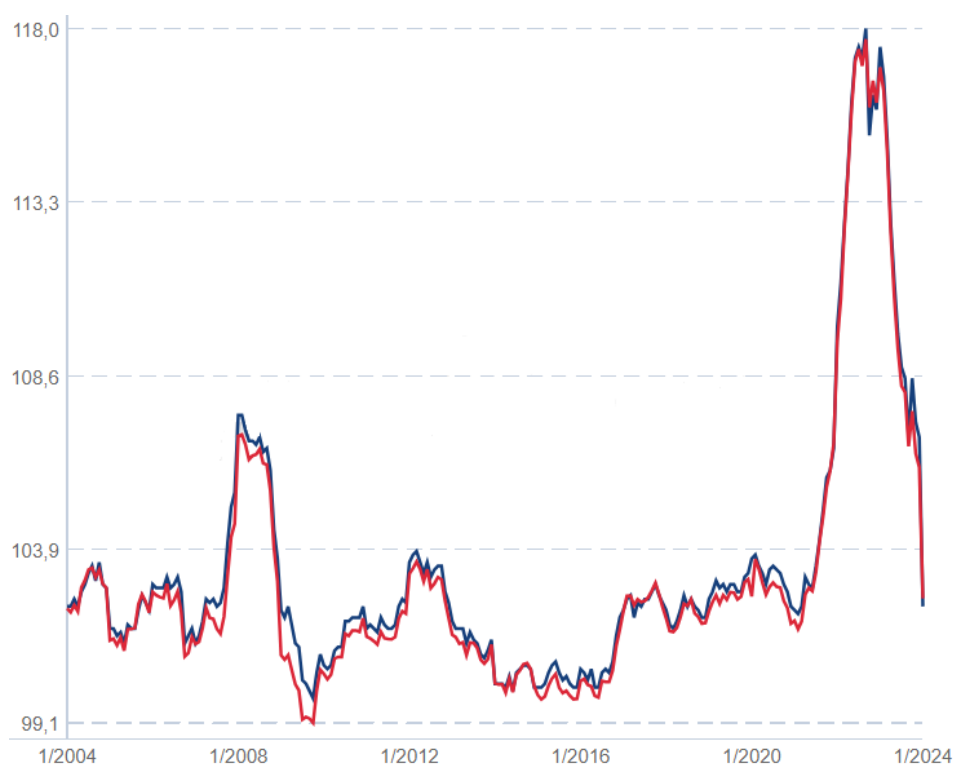
Porovnání procentních vah jednotlivých spotřebních výdajů domácnosti zaměstnanců s nižším vzděláním a domácnosti zaměstnanců s vyšším vzděláním zobrazuje tabulka 3. U většiny kategorií s rostoucími výdaji souvisí i rostoucí procentní podíl ve spotřebním koši. Výjimkou je ale kategorie potraviny a nealkoholické nápoje a kategorie bydlení, voda, energie a paliva. U těchto dvou kategorií výdaje vzrostly, ale poklesl procentní podíl na celkovém spotřebním koši, tzn. že rostoucí ceny v těchto oblastech budou mít na tuto domácnost menší dopad než na přechodí domácnost zaměstnanců s nižším vzděláním.

Tabulka 4: Spotřební koš domácnosti zaměstnanců s vyšším vzděláním

Oddíly ECOICOP	Částka v Kč	Váha v %
Potraviny a nealkoholické nápoje	33 968	17,96
Alkoholické nápoje, tabák	5 923	3,96
Odívání a obuv	10 137	6,06
Bydlení, voda, energie, paliva	39 400	20,68
Bytové vybavení, zařízení domácnosti, opravy	15 416	8,7
Zdraví	6 017	4
Doprava	24 361	13,17
Pošty a telekomunikace	7 238	4,61
Rekreace a kultura	23 188	12,58
Vzdělávání	2 161	2,08
Stravování a ubytování	17 122	9,55
Ostatní zboží a služby	15 308	8,64
Celkem	200 239	

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ a Peníze.cz

Na obrázku 5 je zobrazena osobní inflace domácnosti zaměstnanců s vyšším vzděláním v porovnání s oficiálně vykazovanou mírou inflace. V průměru lze říct, že křivka osobní inflace této domácnosti se po celé sledované období nachází pod úrovní celkové inflace. V období, kdy byla osobní inflace vyšší než celková inflace, se jednalo maximálně o desetinu procenta a vždy šlo o krátký časový úsek, trvající nejdéle půl roku. Největší vliv opět mají ceny potravin a bydlení, příp. energií. V porovnání s předchozími dvěma skupinami (důchodci a zaměstnanci s nižším vzděláním), mají tyto dvě kategorie nejmenší podíl na spotřebním koši právě u domácnosti zaměstnanců s vyšším vzděláním. Tzn. na tuto domácnost dopadají rostoucí ceny v těchto dvou oblastech zatím nejméně.

Obr. 6: Individuální míra inflace domácnosti zaměstnanců s vyšším vzděláním

Zdroj: Peníze.cz

2.3 Domácnost podle kvintilového rozdělení čistých peněžních příjmů

Třetím vybraným kritériem pro porovnání individuální míry inflace s inflací celkovou je kvintilové rozdělení čistých peněžních příjmů na osobu (viz příloha B). První sledovanou skupinou bude domácnost zaměstnanců, která pobírá prvních 20 % čistých peněžních příjmů. Průměrný čistý peněžní příjem na osobu podle tohoto rozdělení činil pro rok 2022 143 210 Kč (ČSÚ, 2023). Průměrné čisté měsíční příjmy osob zařazených v této kategorii jsou 11 934 Kč. Co se týče vzdělání osoby v čele této domácnosti, tak 4,5 % z nich dosáhlo základní vzdělání nebo ho neukončilo, 85,5 % má ukončení střední vzdělání a 14 % jsou vysokoškolsky vzdělání (ČSÚ, 2023). Nejčastější zaměstnání osoby v čele je řemeslník, opravář, montér nebo obsluha strojů (ČSÚ, 2023). Na tuto domácnost průměrně připadá 3,62 členů a 1,68 vyživovaných dětí (ČSÚ, 2023). V tabulce 4 jsou uvedeny průměrné roční výdaje na osobu. Celkové spotřební výdaje na osobu tvoří 88,7 % čistých ročních peněžních příjmů, tj. 127 051 Kč. Největší podíl ve spotřebním koši mají opět potraviny a nealkoholické nápoje s podílem na spotřebním koši 23,04 % a výdaje související s bydlením s podílem 26,06 %. Nemalé výdaje tvoří také náklady na dopravu nebo rekreaci a kulturu. V přepočtu na měsíční výdaje taková osoba průměrně vydává 10 587 Kč.

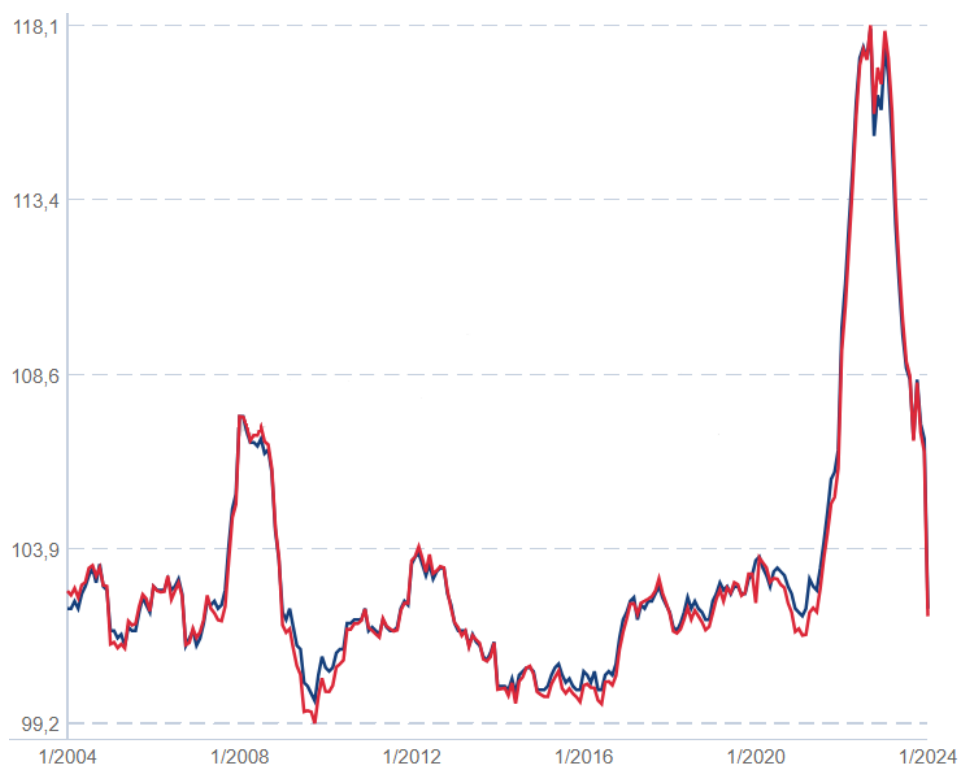
Tabulka 5: Spotřební koš domácnosti podle kvintilového rozdělení čistých peněžních příjmů na osobu – nejnižších 20 %

Oddíly ECOICOP	Částka v Kč	Váha v %
Potraviny a nealkoholické nápoje	28 003	23,04
Alkoholické nápoje, tabák	4 422	4,48
Odívání a obuv	6 091	5,79
Bydlení, voda, energie, paliva	31 841	26,06
Bytové vybavení, zařízení domácnosti, opravy	8 731	7,87
Zdraví	3 617	3,85
Doprava	10 098	8,95
Pošty a telekomunikace	5 908	5,65
Rekreace a kultura	10 526	9,28
Vzdělávání	1 525	2,2
Stravování a ubytování	7 556	6,95
Ostatní zboží a služby	8 733	7,87
Celkem	127 051	

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ a Peníze.cz

Na obrázku 7 je vidět individuální míra inflace této domácnosti. Nejsou zde vidět výrazné výkyvy a osobní inflace se pohybuje okolo celkové míry inflace, v průměru se nachází spíše pod její úrovní. Tento rozdíl ale činí maximálně 0,5 %. Jediné období, kdy byla osobní inflace domácnosti nad úrovní celkové, vidíme z počátku roku 2004, v polovině roku 2008 a na konci roku 2022.

Do jisté míry mohou těmto domácnostem vypomocet sociální dávky. Podle kvintilového rozdělení příjmů jich právě nejchudších 20 % domácností zaměstnanců čerpá nejvíce, a to 12,6 % ze svých celkových příjmů. Je možné využít např. přídatku na dítě nebo příspěvku na bydlení. Do sociálních příjmů se ale řadí i např. peněžitá pomoc v mateřství nebo rodičovský příspěvek. V porovnání s ostatními kvintily, připadá na tuto domácnost nejvyšší počet vyživovaných dětí, s čímž jistě bude souviset i nejvyšší procento čerpaných sociálních dávek. Se sociálními dávkami je ale stejný problém jako se starobními důchody. Jde o určité fixní příjmy, jejich výše závisí na rozhodnutí vlády a téměř nikdy neodpovídá inflaci. Zvyšování sociálních dávek probíhá snad v ještě delších časových intervalech, než je tomu u důchodů. Např. rodičovský příspěvek byl po čtyřech letech navýšen o 50 000 Kč, tj. 16,5 % z jeho původní výše, což odpovídá pouze polovině naměřené inflace (Seznamzprávy.cz, 2023).

Obr. 7: Individuální míra inflace domácnosti s nejnižšími 20 % čistých peněžních příjmů

Zdroj: Peníze.cz

Druhou analyzovanou skupinou je domácnost zaměstnanců, která pobírá nejvyšších 20 % čistých peněžních příjmů na osobu. Spotřební výdaje této domácnosti jsou uvedeny v příloze B. Průměrný čistý roční příjem na osobu v této domácnosti je 549 821 Kč, tj. 45 818 Kč měsíčně. Na tuto domácnost připadá průměrně 1,7 členů a z toho 0,15 je vyživovaných dětí (ČSÚ, 2023). V následující tabulce jsou zobrazeny celkové průměrné roční spotřební výdaje na takovou osobu, které činí 269 615 Kč, tj. 49 % celkových čistých příjmů. Už zde je vidět znatelný rozdíl v podílu spotřebních výdajů na čisté mzdě oproti skupině nejchudších 20 %, která na své výdaje vydává téměř 90 % svých čistých příjmů. Z toho vyplývá, že rostoucí ceny znamenají znatelný pokles životní úrovně u nízkopříjmových skupin, ale pouze nepatrný u vysokopříjmových skupin.

Pokud porovnáme váhová schémata těchto dvou skupin, tak lze pozorovat stejný vzorec jako u zaměstnanců s nižším a vyšším vzděláním, kdy s rostoucími výdaji na některou z kategorií klesá jejich procentní podíl na spotřebním koši. V kategorii potraviny a nealkoholické nápoje vidíme nárůst výdajů o necelých 16 000 Kč, ale váha poklesla o 5,78 %. To stejné se děje i u kategorie bydlení, voda, energie a paliva. Výdaje související s bydlením činí 58 198 Kč, tj.

o 26 357 Kč více než u předchozí skupiny, ale jejich procentní podíl na koši poklesl o 3,47 %. Pokud porovnáme méně významné skupiny ve spotřebním koši, tak např. v oddíle alkoholické nápoje a tabák, kde výdaje nejbohatších 20 % jsou o 4 903 Kč vyšší než výdaje nejchudších 20 %, ale jejich podíl na spotřebním koši zůstává téměř stejný, poklesl pouze o dvě setiny na 4,46 %. To samé se děje i u kategorie odívání a obuv. Jedinou kategorií, u které vidíme oproti předchozí skupině pokles, je kategorie vzdělávání. To si lze vysvětlit tím, že na předchozí domácnost připadá v průměru 1,68 vyživovaných dětí, zatímco na domácnost nejbohatších 20 % pouze 0,15 a s tím klesají i výdaje na vzdělávání. U ostatních kategorií je vidět růst výdajů a s ním i růst procentního podílu na spotřebním koši.

Tabulka 6: Spotřební koš domácnosti zaměstnanců podle kvintilového rozdělení příjmů – nejvyšších 20 %

Oddíl ECOICOP	Částka v Kč	Váha v %
Potraviny a nealkoholické nápoje	43 841	17,26
Alkoholické nápoje, tabák	9 325	4,46
Odívání a obuv	11 559	5,29
Bydlení, voda, energie, paliva	58 198	22,59
Bytové vybavení, zařízení domácnosti, opravy	22 426	9,32
Zdraví	10 264	4,81
Doprava	30 065	12,15
Pošty a telekomunikace	9 895	4,67
Rekreace a kultura	30 296	12,24
Vzdělávání	950	1,35
Stravování a ubytování	20 531	8,61
Ostatní zboží a služby	22 265	9,26
Celkem	269 615	

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ a Peníze.cz

Na následujícím obrázku se nachází graf individuální míry inflace domácnosti 20 % nejbohatších zaměstnanců. Kromě velmi krátkých časových úseků, se po celé dvacetileté období nachází osobní inflace této domácnosti pod úrovní celkové inflace. Jak již bylo řečeno, největší vliv mají výdaje na potraviny a bydlení, které tvoří největší část spotřebního koše každé domácnosti. V případě, kdy jejich podíl na spotřebním koši není až tak výrazný, nemají jejich rostoucí ceny tak velký dopad na životní úroveň domácnosti. Domácnosti nejbohatších 20 % zaměstnanců jsou tedy všeobecným růstem cenové hladiny zasaženy méně domácnosti nejchudších 20 % zaměstnanců.

Obr. 8: Individuální míra inflace domácnosti s nejvyššími 20 % čistých peněžních příjmů

Zdroj: Peníze.cz

Tabulka 7: Porovnání vah v % pro domácnosti podle kvintilového rozdělení čistých peněžních příjmů na osobu

Oddíly ECOICOP	Nejnižších 20 %	Nejvyšších 20 %
Potraviny a nealkoholické nápoje	23,04	17,26
Alkoholické nápoje, tabák	4,48	4,46
Odívání a obuv	5,79	5,29
Bydlení, voda, energie, paliva	26,06	22,59
Bytové vybavení, zařízení domácnosti, opravy	7,87	9,32
Zdraví	3,85	4,81
Doprava	8,95	12,15
Pošty a telekomunikace	5,65	4,67
Rekreace a kultura	9,28	12,24
Vzdělávání	2,20	1,35
Stravování a ubytování	6,95	8,61
Ostatní zboží a služby	7,87	9,26

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ a Peníze.cz

Srovnání procentních vah domácnosti nejchudších 20 % zaměstnanců a nejbohatších 20 % zaměstnanců zobrazuje tabulka 7, která názorně ukazuje již zmíněný regresivní charakter spotřebních výdajů. Regresivní charakter výdajů se týká situace, kdy chudší část obyvatelstva vydává větší část svých příjmů na životně nezbytné zboží a služby, jako jsou potraviny, bydlení nebo léky než domácnosti s vyššími příjmy. Tzn. čím vyšší je příjem domácnosti nebo jednotlivce, tím nižší část svých příjmů na tyto životní nezbytnosti vynakládá. Regresivní charakter výdajů může vést k prohlubování ekonomické nerovnosti a chudoby. Z dlouhodobého hlediska bude mít vysoká míra inflace mnohem větší dopad právě na chudší část obyvatel. Střední a vyšší třída omezí svoji spotřebu u zbytných věcí a v případě potřeby využije své vlastní úspory. Nižší třída se z poklesu životní úrovně a reálných příjmů vlivem inflace může vzpamatovávat i několik let a žít tak na hranici nebo i pod úrovní chudoby. Svoji tíživou finanční situaci mohou řešit nebankovními půjčkami a s rostoucím zadlužením mohou spadnout do dluhové pasti.

3 SHRNU TÍ A VLASTNÍ DOPORU ČENÍ

Z výše uvedených příkladů vyplývá, že největším problémem není velikost inflace, ale její struktura. Oficiální indexy totiž vykazují míru inflace jako jedno číslo, které vyjadřuje průměr cenových růstů jednotlivých složek spotřebního koše. Je ale důležité se dále zaměřit i na tyto konkrétní složky spotřebního koše, protože některé kategorie mohou vykazovat růst cen a jiné zase pokles. U individuální míry inflace nejvíce záleží na struktuře spotřebního koše konkrétní sledované skupiny. Na osoby, které preferují zdravý životní styl nebudou mít dopad rostoucí ceny alkoholických nápojů a tabáku. Na bezdětné domácnosti zase nebude mít dopad růst cen např. plen a jiných kojeneckých potřeb. Vykazovaný růst cen u jednotlivých kategorií tedy bude mít na každého odlišný dopad. Jsou ale kategorie zboží a služeb, které spotřebováváme všichni bez ohledu na náš životní styl nebo na to, kolik máme dětí. Jde právě o takové nezbytnosti jako jsou potraviny, voda, bydlení, elektrická energie, léky, hygienické potřeby nebo oblečení. Nárůst cen těchto položek spotřebního koše má na domácnosti nejzásadnější dopad.

Následující doporučení se zaměřují pouze na nejvíce zasaženou skupinu, kterou je chudší část obyvatel. Na tuto část populace má největší dopad již popsáný regresivní charakter spotřebních výdajů. Zároveň je část této skupiny ekonomicky neaktivní kvůli důchodovému věku a špatnému zdravotnímu stavu nebo jde o osoby např. na mateřské dovolené nebo pobírající invalidní důchod. Z tohoto důvodu si dost často nejsou schopni pomoci sami a jsou tak závislí na solidaritě svého okolí a státu.

Z posouzení dopadů inflace na jednotlivé skupiny vyšly důchodci jako nejvíce zasaženou skupinou. Klíčovým faktorem byly právě ceny potravin a nealkoholických nápojů a dále výdaje související s bydlením, mezi které se řadí nájemné, elektrická energie nebo plyn a ostatní paliva. Podle dat MPSV (2023) čelila průměrná domácnost důchodců energetické inflaci ve výši 72,8 %. Výzkum ČSÚ (2023) ukázal, že příjmovou chudobou je nejvíce ohrožená skupina samostatně žijících důchodců nad 65 let. Tato data jenom potvrzují finanční zranitelnosti této skupiny.

Konkrétním řešením dopadů energetické inflace by bylo více zacílit pomoc sociálně slabým skupinám. Např. úsporný energetický tarif, tj. vydání cenového stropu na elektrickou energii v roce 2023, se dotkl všech. Pokud se ale podíváme na skupinu nejbohatších 20 % zaměstnanců, tak náklady na bydlení představují na jejich spotřebním koši podíl 22,59 %, zatímco u důchodců tento podíl činí 33,73 %. Z toho vyplývá, že mnohem potřebnější skupinou jsou penzisté. Vládní pomoc tedy nemusela být zaměřena plošně, protože se tak dotkla i skupiny obyvatel,

kteřá by náročnější situaci ustála bez zásadnějšího poklesu životní úrovně. Místo toho měla být vyčleněna částka ze státního rozpočtu, která by byla určena pro méně domácností, ale konečná pomoc by byla efektivnější a zaměřena na místa, kde je skutečně potřeba.

Další pomoc představuje např. příspěvek na bydlení nebo doplatek na bydlení. Na příspěvek na bydlení má občan nárok, pokud náklady na bydlení přesahují více než 30 % jeho celkových příjmů. Problémem tohoto příspěvku je, že se neposuzuje adekvátnost výše nákladů na bydlení k životní situaci žadatele. Na příspěvek na bydlení tak mohou dosáhnout i jednotlivci, kteří bydlí v bytě o velikosti 2 + 1 a ke snížení nákladů na bydlení by stačilo se přestěhovat do menšího a levnějšího bytu. Příspěvek na bydlení tak opět míří na místa, kde si občané mohou ze své situace pomoci vlastním přičiněním. Doplatek na bydlení je možné získat, pokud občan zároveň získal nárok na příspěvek na živobytí (Člověk v tísni, 2023). V tomto případě jde už o osoby, které jsou v hmotné nouzi.

Velmi podobně na tom je i skupina 20 % nejchudších zaměstnanců. Tito díky tomu, že průměrně na takovou domácnost připadá 1,68 dětí mohou čerpat i přídavek na dítě. Jistou úlevu pro tyto rodiny představuje také daňové zvýhodnění na dítě. Naproti tomu vláda v rámci konsolidačního balíčku zrušila od roku 2024 tzv. školkovné a omezila slevu na vyživovanou manželku nebo manžela. Další možností, jak snížit náklady na energie, pokud daná domácnost obývá vlastní rodinný dům je využití programu Evropské unie s názvem Oprav dům po babičce. Nárok na dotaci je spojen s jistými podmínkami a vlastní finanční spoluúčastí. Konkrétně je možné dotaci čerpat např. na výměnu zdroje tepla, úsporný ohřev vody nebo instalaci fotovoltaiiky (Nová zelená úsporám, 2023). Výhodou tohoto programu také je, že poskytuje 50 000 Kč jako bonus na každé nezaopatřené dítě nebo poskytuje 10 % z celkové dotace navíc domácnostem z Karlovarského, Moravskoslezského, Ústeckého kraje a obcím podporovaných státem (Nová zelená úsporám, 2023). Tento program je ale poskytován pouze ekonomicky aktivním, takže ho nemůže čerpat předchozí domácnost nepracujících důchodců.

Velkou zátěží jsou pro tyto domácnosti také rostoucí ceny potravin a nealkoholických nápojů, s tímto problémem mohou do určité míry pomoci např. potravinové banky. Potravinové banky jsou neziskové organizace, které nashromážděné potraviny distribuují skrze odběratelské dobročinné organizace lidem v nouzi, a to především seniorům, rodinám s dětmi nebo matkám samoživitelkám (Potravinové banky, 2024).

Různých řešení a opatření by se dalo najít spousty. Vždy ale záleží na konkrétní politické straně a jejím směřování. Velký vliv má také celková ekonomická situace v zemi. V době státních

deficitů není mnoho peněz na rozdávání a vláda je tak nucena přijímat i různá nepopulární rozhodnutí, kterými jsou v současné době např. konsolidační balíček nebo již dlouhou dobu nutná penzijní reforma. Tato opatření mohou být nyní vnímána velmi negativně, z dlouhodobého hlediska ale mohou přinést značná pozitiva a stabilizovat veřejné rozpočty.

ZÁVĚR

Cílem práce bylo vypočítat individuální míry inflace pro vybrané skupiny spotřebitelů a na základě nich zhodnotit důsledky působení inflace na jednotlivé skupiny spotřebitelů. Nejprve bylo potřeba provést vymezení základních pojmů souvisejících s inflací. Byla objasněna definice inflace, formy a příčiny jejího vzniku, důsledky inflace, způsoby měření a cílování inflace.

Pro naplnění hlavního cíle práce bylo nejprve nutné vybrat skupiny spotřebitelů, na kterých bude jasně zřetelný různorodý dopad působení inflace. Vybranými skupinami tedy byly domácnost důchodců, domácnost zaměstnanců s nižším vzděláním, domácnost zaměstnanců s vyšším vzděláním, domácnost 20 % nejchudších zaměstnanců a domácnost 20 % nejbohatších zaměstnanců. Spotřební výdaje těchto vybraných skupin každoročně poskytuje šetření Životní podmínky Českého statistického úřadu.

Prvním dílčím cílem bylo nastavení vlastních vah individuálních měr inflace. Pro výpočet celkové inflace již existuje spotřební koš s nastavenými vahami pro jednotlivé kategorie spotřebních výdajů. Pro výpočet individuální míry inflace je ale nutné pracovat s konkrétními spotřebními koši jednotlivých skupin spotřebitelů, které budou mít i odlišné váhové schéma, protože spotřeba těchto skupin se přesně neshoduje s celostátním spotřebním košem. Nejprve byly využity údaje o spotřebních výdajích jednotlivých skupin, které poskytují data Českého statistického úřadu z šetření Životní podmínky. Váhy individuální míry inflace byly nastaveny pomocí online nástroje pro výpočet osobní inflace na webové stránce Peníze.cz. Tento nástroj poskytuje k dispozici i výpočet individuálních měr inflace, což je druhým dílčím cílem práce. Individuální inflaci vybrané skupiny následně zobrazuje v grafu v porovnání s oficiálně vykazovanou mírou inflace, a to pro období od roku 2004 až do března 2024.

První analyzovanou skupinou byla domácnost důchodců bez pracujících členů. U této skupiny je zároveň možné pozorovat značně negativní dopad inflace. Na spotřebním koši této domácnosti se nejvíce podílí náklady související s bydlením a na druhém místě potraviny a nealkoholické nápoje. Rostoucí ceny v těchto dvou kategoriích mají značný dopad na všechny domácnosti. U domácnosti důchodců ale energetická inflace dosahuje mnohem vyšších hodnot než u průměrné domácnosti spotřebitelů. Velký vliv mají také rostoucí ceny potravin. Ze všech analyzovaných skupin mají potraviny a nealkoholické nápoje největší podíl právě na spotřebním koši domácnosti důchodců. Komparace osobní inflace domácnosti důchodců s oficiálně vykazovanou inflací je vidět v grafu. Po většinu sledovaného období se osobní

inflace nachází nad úrovní celkové. Důsledkem toho je pokles životní úrovně domácnosti nebo jednotlivce a oslabení kupní síly jejich důchodů.

Druhým kritériem pro výběr skupiny spotřebitelů bylo dosažené vzdělání. Sledována tedy byla domácnost zaměstnanců s nižším vzděláním a domácnost zaměstnanců s vyšším vzděláním. Spotřební koše těchto domácností napovídají, že s rostoucím vzděláním souvisí i rostoucí příjem domácnosti, a tím tedy i spotřební výdaje. Domácnost zaměstnanců s vyšším vzděláním vynakládá na spotřebu o necelých 45 000 Kč více než domácnost zaměstnanců s vyšším vzděláním. Tyto dvě domácnosti vydávají na spotřebu v jednotlivých kategoriích velmi podobné částky, ale váhová schémata se liší. Zaměstnanci s vyšším vzděláním utratí více peněz např. za potraviny a nealkoholické nápoje nebo bydlení a energie, procentní podíl na spotřebním koši ale u těchto kategorií klesá. Tomu odpovídají i grafy individuální míry inflace obou domácností. U domácnosti zaměstnanců s nižším vzděláním se osobní inflace pohybuje okolo inflace celkové. Naproti tomu osobní inflace domácnosti zaměstnanců s vyšším vzděláním se drží spíše pod úrovní celkové inflace a všeobecný cenový růst na tuto domácnost nemá tak zásadní vliv. Příčinou je opět nižší podíl výdajů na základní životní potřeby jako jsou potraviny a bydlení.

Dalším kritériem pro výběr skupiny spotřebitelů bylo kvintilové rozdělení čistých příjmů zaměstnanců. Za reprezentanty této skupiny byla vybrána domácnost nejchudších 20 % zaměstnanců a domácnost nejbohatších 20 % zaměstnanců. Na těchto dvou skupinách se dá nejlépe znázornit regresivní charakter spotřebních výdajů, kdy s rostoucím příjmem klesá procento výdajů na životní nezbytnosti jako potraviny, nájemné a energie. U bohatší domácnosti se s vyšším příjmem zvyšují i životní náklady. Vyšší částky lze vidět např. u potravin, alkoholických i nealkoholických nápojů, bydlení, výdajů na zdraví nebo dopravu. S vyššími výdaji ale klesá jejich váha ve spotřebním koši. Individuální míra inflace u chudší domácnosti kolísá okolo celkové inflace, zatímco u bohatší domácnosti se kromě velmi krátkých časových okamžiků drží pod její úrovní. Cenový růst má vyšší dopad na domácnost 20 % nejchudších zaměstnanců.

Z dosažených výsledků vyplývá, že inflace má největší dopad na chudší skupinu obyvatelstva. Nejvíce zranitelnou skupinou jsou penzisté, na které dopadá zejména růst cen potravin a energií. Zároveň jsou závislí na fixně stanovených starobních důchodech, které svým růstem nekopírují růst cenový a dochází tak k oslabování jejich kupní síly. Druhou nejvíce zasaženou skupinou jsou domácnosti chudších zaměstnanců, u kterých individuální míra inflace dosahuje vyšších

hodnot než u těch bohatších. Často tito lidé bývají závislí i na sociálních dávkách v podobě např. invalidního důchodu, rodičovského příspěvku nebo pomoci v hmotné nouzi, které lze také označit za fixní důchody.

Vlastní doporučení se zaměřují na chudší část sledovaných skupin. Možným řešením je více zacílit státní pomoc na ohrožené skupiny. Po splnění určitých kritérií existuje také možnost čerpání různých sociálních dávek, např. příspěvku na bydlení, příspěvku na živobytí nebo doplatku na bydlení. Ekonomicky aktivní část obyvatel také v současné době může využít program Evropské unie s názvem Oprav dům po babičce s cílem do budoucna snížit náklady na energie. S rostoucími cenami potravin mohou obyvatelům v nouzi pomoci např. potravinové banky.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] BRČÁK, Josef; SEKERKA, Bohuslav; SEVEROVÁ, Lucie a STARÁ, Dana. *Makroekonomie: makroekonomický přehled*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2020. ISBN 978-80-7380-831-0.
- [2] ČERNOHORSKÝ, Jan. *Finance: od teorie k realitě*. Finance. Praha: Grada Publishing, 2020. ISBN 978-80-271-2215-8.
- [3] ČERNOHORSKÁ, Liběna. *Komplexní pohled do bankovního světa*. Vydání druhé. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2017. ISBN 978-80-7560-094-3.
- [4] ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Inflační cíl*. Online. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/inflacni-cil/>. [cit. 2024-03-14].
- [5] *Česká republika od roku 1989 v číslech*. Online. Český statistický úřad. 2023. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/ceska-republika-od-roku-1989-v-cislech-aktualizovano-2482023>. [cit. 2024-04-04].
- [6] *Dlouhodobé dopady vysokých cen energií: Kdo nakonec vydělá?* Online. In: Česká národní banka. 2022. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/cnblog/Dlouhodobedopady-vysokych-cen-energi-Kdo-nakonec-vydela/. [cit. 2024-04-08].
- [7] *Indexy spotřebitelských cen (metodická příručka pro uživatele) 2022*. Online. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>. [cit. 2024-03-08].
- [8] *Indexy spotřebitelských cen - revize*. Online. Český statistický úřad. 1. 3. 2024. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/indexy_spotrebitelskych_cen_revize. [cit. 2024-04-04].
- [9] *Indexy spotřebitelských cen (životních nákladů) - základní členění - prosinec 2023*. Online. In: Český statistický úřad. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/indexy-spotrebitelskych-cen-zivotnich-nakladu-zakladni-cleneni-prosinec-2023>. [cit. 2024-04-09].
- [10] *Inflace - Kalkulačka*. Online. Peníze.cz. Dostupné z: <https://www.penize.cz/kalkulacky/kalkulacka-inflace>. [cit. 2024-04-21].
- [11] JUREČKA, Václav a MACHÁČEK, Martin. *Makroekonomie*. 4., aktualizované a rozšířené vydání. Expert. Praha: Grada Publishing, 2023. ISBN 978-80-271-3635-3.
- [12] *Krise v datech: Kudy vedla cesta k pádu Lehman Brothers a recesi*. Online. ČT 24. 2018. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/ekonomika/krize-v-datech-kudy-vedla-cesta-k-padu-lehman-brothers-a-recesi-76439>. [cit. 2024-04-04].

- [13] LÍZAL, Lubomír. *Cenová stabilita versus stabilita cen*. Online. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/>. [cit. 2024-03-08].
- [14] *Metodické vysvětlivky*. Online. In: Český statistický úřad. 2023. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/189719219/16006623m.pdf/df9fb90d-b4b2-4e2e-a2aa-c50307a5ca1b?version=1.1>. [cit. 2024-04-05].
- [15] *Oprav dům po babičce*. Online. In: Nová zelená úsporám. 2023. Dostupné z: <https://novazelenausporam.cz/predstaveni-oprav-dum/>. [cit. 2024-04-10].
- [16] POŠTA, Vít. *Makroekonomická analýza na příkladu české ekonomiky*. Beckova edice ekonomie. V Praze: C.H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-720-0.
- [17] *Jak to funguje?* Online. Potravinové banky. 2024. Dostupné z: <https://www.potravinovebanky.cz/>. [cit. 2024-04-13].
- [18] *Příjmy a životní podmínky domácností - 2022*. Online. Český statistický úřad. 2022. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/prijmy-a-zivotni-podminky-domacnosti-7isum3msez>. [cit. 2024-04-04].
- [19] *Příspěvek na bydlení a energie: na jakou podporu máte nárok?* Online. In: Člověk v tísni. Dostupné z: <https://www.clovekv tisni.cz/prispevek-na-bydleni-a-energie-na-jakou-podporu-mate-narok-9475gp>. [cit. 2024-04-10].
- [20] REVENDA, Zbyněk; MANDEL, Martin; KODERA, Jan; MUSÍLEK, Petr a DVOŘÁK, Petr. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. Sedmé přepracované vydání. Jesenice: Ekopress, 2023. ISBN 978-80-87865-84-2.
- [21] ROJÍČEK, Marek; SPĚVÁČEK, Vojtěch; VEJMĚLEK, Jan; ZAMRAZILOVÁ, Eva a ŽDÁREK, Václav. *Makroekonomická analýza: teorie a praxe*. Expert. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-247-5858-9.
- [22] *Senát schválil zvýšení rodičovského příspěvku o 50 tisíc*. Online. In: Seznam zprávy. 2023. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-zivot-v-cesku-senat-schvalil-zvyseni-rodicovskeho-prispevku-240624>. [cit. 2024-04-09].
- [23] *Statistika rodinných účtů (SRÚ)*. Online. Český statistický úřad. 11. 3. 2024. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/vykazy/statistika_rodinnych_uctu. [cit. 2024-04-04].
- [24] *Tiskové zprávy 2023*. Online. Ministerstvo práce a sociálních věcí. 2023. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/-/energeticka-krize-zcela-neskoncila-vladni-kroky-vsak-zmirnily-dopady-rustu-cen-na-domacnosti-cilena-podpora-zajisti-dlouhodoberešení-energeticke-nouz>. [cit. 2024-04-04].

- [25] VLČEK, Josef. *Ekonomie a ekonomika*. 5., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-190-3.
- [26] *Vývoj ekonomiky České republiky v roce 2012*. Online. In: Český statistický úřad. 2013. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20549921/110911q4a.pdf/ad87d367-289c-4d52-9822-f326eec19365?version=1.0>. [cit. 2024-04-04].
- [27] *VÝZKUM: ROSTOUCÍ CENY ENERGÍ NEJSILNĚJI DOPADAJÍ NA SAMOSTATNĚ ŽIJÍCÍ SENIORY, ZÁVAŽNĚJŠÍ POTÍŽE HLÁSÍ UŽ 48 % Z NICH*. Online. In: Institut prevence a řešení předlužení. 2022. Dostupné z: <https://www.institut-predluzeni.cz/novinky/vyzkum-rostouci-ceny-energie-nejsilneji-dopadaji-na-samostatne-zijici-seniory-zavaznejsi-potize-hlasi-uz-48-z-nich-62/>. [cit. 2024-04-08].
- [28] *Zvýšení důchodů*. Online. Deštník proti drahotě. 2024. Dostupné z: <https://www.destnikprotidrahote.cz/seniori-a-ohrozene-skupiny/zvyseni-uchodu/>. [cit. 2024-04-04].

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A: Domácnosti podle postavení osoby v čele

Příloha B: Domácnosti podle kvintilového rozdělení čistých peněžních příjmů na osobu

PŘÍLOHA A: Domácnosti podle postavení osoby v čele

Zdroj: Český statistický úřad (2023)

Tab. 1 Domácnosti podle postavení osoby v čele
b/ Skupiny spotřebních výdajů - průměry na osobu v Kč za rok, struktura v %
Households by activity status of the head of household
b/ Consumption expenditure groups - annual averages per capita in CZK, structure (%)

Statistika rodinných účtů
Household Budget Survey
Rok 2022
Year 2022

	Domácnosti celkem	z toho domácnosti				
		zaměstnanců			důchodců bez pracujících členů	
		celkem	s nižším vzděláním	s vyšším vzděláním		
		Households, total	including employees			
total	lower education	higher education				
SPOTŘEBNÍ VÝDAJE (CZ-COICOP)	180 773	183 352	155 776	200 238	175 165	CONSUMPTION EXPENDITURE
01 POTRAVINY A NEALKOHOLICKÉ NÁPOJE	35 159	33 363	32 374	33 968	39 582	01 FOOD AND NON-ALCOHOLIC BEVERAGES
01.1 Potraviny	32 022	30 254	29 502	30 715	36 533	01.1 Food
01.1.1 Pekárenské výrobky, obiloviny	5 935	5 680	5 690	5 673	6 600	01.1.1 Bread and cereals
01.1.2 Maso	7 359	6 809	7 468	6 405	8 802	01.1.2 Meat
01.1.3 Ryby	852	831	758	876	941	01.1.3 Fish
01.1.4 Mléko, sýry, vejce	5 794	5 654	5 140	5 969	6 035	01.1.4 Milk, cheese and eggs
01.1.5 Oleje a tuky	1 292	1 060	1 082	1 046	1 952	01.1.5 Oils and fats
01.1.6 Ovoce	2 472	2 303	1 960	2 513	2 998	01.1.6 Fruit
01.1.7 Zelenina, brambory	3 285	3 148	2 884	3 310	3 615	01.1.7 Vegetables
01.1.8 Cukr, marmeláda, med, čokoláda, cukrovinky a cukrářské výrobky	2 778	2 635	2 522	2 704	3 167	01.1.8 Sugar, jam, honey, chocolate and confectionery
01.1.9 Potravinářské výrobky a přípravky	2 255	2 134	1 997	2 219	2 421	01.1.9 Food products and preparations, flavourings
01.2 Nealkoholické nápoje	3 137	3 109	2 873	3 254	3 050	01.2 Non-alcoholic beverages
01.2.1 Káva, čaj, kakao	1 295	1 244	1 044	1 366	1 517	01.2.1 Coffee, tea and cocoa
01.2.2 Minerální vody, nealko nápoje a šťávy	1 842	1 865	1 828	1 888	1 533	01.2.2 Mineral water, soft drinks and juices
02 ALKOHOLICKÉ NÁPOJE, TABÁK	6 177	6 070	6 310	5 923	6 460	02 ALCOHOLIC BEVERAGES, TOBACCO
02.1 Alkoholické nápoje	3 658	3 513	3 272	3 660	3 877	02.1 Alcoholic beverages
02.1.1 Lihoviny	931	874	886	867	1 040	02.1.1 Spirits
02.1.2 Víno	1 088	1 029	663	1 252	1 058	02.1.2 Wine
02.1.3 Pivo	1 639	1 610	1 722	1 541	1 778	02.1.3 Beer
02.2 Tabák	2 519	2 558	3 038	2 264	2 583	02.2 Tobacco
03 ODÍVÁNÍ A OBUV	7 566	8 960	7 039	10 137	3 988	03 CLOTHING AND FOOTWEAR
03.1 Odívání	5 764	6 837	5 361	7 741	3 080	03.1 Clothing
03.2 Obuv (vč. oprav a půjčování)	1 801	2 123	1 678	2 396	908	03.2 Footwear
04 BYDLENÍ, VODA, ENERGIE, PALIVA	42 367	38 364	36 671	39 400	57 327	04 HOUSING, WATER, ELECTRICITY, GAS AND OTHER FUELS
04.1 Nájemné z bytu	16 431	14 049	11 295	15 735	21 876	04.1 Actual rentals for housing
z toho:						including:
04.1.1 Nájemné za hlavní bydliště	15 898	13 370	10 968	14 841	21 548	04.1.1 Actual rentals paid by tenants
04.3 Běžná údržba a drobné opravy bytu	4 266	4 922	5 192	4 756	4 041	04.3 Maintenance and repair of the dwelling
04.4 Dodávka vody a jiné služby související s bydlením	3 349	3 174	2 985	3 290	4 533	04.4 Water supply and miscellaneous services relating to the dwelling
04.4.1 Vodné a stočné	2 019	1 959	1 959	1 959	2 544	04.4.1 Water supply and sewage collection
04.4.2 Sběr pevných odpadů	648	592	697	528	845	04.4.2 Refuse collection
04.4.4 Další služby související s bydlením	683	623	329	804	1 143	04.4.4 Other services relating to the dwelling n.e.c.
04.5 Elektrická a tepelná energie, plyn, paliva	18 322	16 218	17 198	15 618	26 878	04.5 Electricity, gas and other fuels
04.5.1 Elektrická energie	9 173	8 527	9 368	8 012	12 046	04.5.1 Electricity
04.5.2 Plyná paliva	5 470	4 630	4 690	4 593	8 469	04.5.2 Gas
04.5.3 Kapalná paliva	9	10	17	5	7	04.5.3 Liquid fuels
04.5.4 Tuhá paliva	2 093	1 777	2 256	1 484	3 829	04.5.4 Solid fuels
04.5.5 Teplo a teplota voda	1 577	1 274	867	1 523	2 527	04.5.5 Heat energy
05 BYTOVÉ VYBAVENÍ, ZAŘÍZENÍ DOMÁCNOSTI; OPRAVY	14 517	13 463	10 274	15 416	11 846	05 FURNISHINGS, HOUSEHOLD EQUIPMENT AND ROUTINE HOUSEHOLD MAINTENANCE
05.1 Nábytek, bytové zařízení a výzdoba, koberec a ostatní podlahové krytiny	4 946	4 079	2 886	4 809	2 623	05.1 Furniture and furnishings, carpets and other floor coverings
05.2 Bytový textil	844	830	800	848	750	05.2 Household textiles
05.3 Přístroje a spotřebiče pro domácnost	3 056	2 904	1 631	3 683	2 825	05.3 Household appliances
05.4 Nádoby a kuchyňské potřeby	1 039	1 102	875	1 241	812	05.4 Glassware, tableware and household utensils
05.5 Výrobky pro dům a zahradu	1 739	1 869	1 630	2 016	1 762	05.5 Tools and equipment for house and garden
05.6 Zboží a služby pro běžnou údržbu domácnosti	2 893	2 680	2 452	2 819	3 074	05.6 Goods and services for routine household maintenance
06 ZDRAVÍ	6 044	5 381	4 342	6 017	8 072	06 HEALTH
06.1 Léčiva a zdravotnické prostředky	3 966	3 350	2 829	3 669	5 695	06.1 Medical products, appliances and equipment
06.2 Ambulantní zdravotní péče	1 898	1 922	1 467	2 200	1 943	06.2 Outpatient services
z toho:						including:
06.2.1 Ambulantní lékařská péče	513	468	455	477	370	06.2.1 Medical services
06.2.2 Ambulantní stomatologická péče	1 160	1 174	814	1 395	1 403	06.2.2 Dental services
06.3 Ústavní zdravotní péče	180	110	46	148	433	06.3 Hospital services
07 DOPRAVA	18 674	22 038	18 244	24 361	10 015	07 TRANSPORT
07.1 Nákup osobních dopravních prostředků	4 247	6 018	4 177	7 145	1 843	07.1 Purchase of vehicles
07.2 Provoz osobních dopravních prostředků	12 808	14 202	12 813	15 052	7 299	07.2 Operation of personal transport equipment
07.2.1 Náhradní díly a příslušenství pro osobní dopr., prostředky	1 165	1 397	1 234	1 496	703	07.2.1 Spare parts and accessories for personal transport equipment
07.2.2 Pohonné hmoty, oleje a podobné přípravky	8 293	9 581	8 630	10 163	4 550	07.2.2 Fuels and lubricants for personal transport equipment
07.2.3 Údržba a opravy osobních dopravních prostředků	2 210	1 868	1 477	2 108	1 357	07.2.3 Maintenance and repair of personal transport equipment
07.2.4 Ostatní služby týkající se prostředků osobní dopravy	1 140	1 356	1 472	1 284	689	07.2.4 Other services in respect of personal transport equipment
07.3 Dopravní služby	1 619	1 818	1 254	2 164	874	07.3 Transport services
z toho:						including:
07.3.1 Kolejová osobní doprava	379	435	343	492	178	07.3.1 Passenger transport by rail
07.3.2 Silniční osobní doprava	407	441	390	472	215	07.3.2 Passenger transport by road
07.3.5 Kombinovaná osobní doprava	408	477	310	580	111	07.3.5 Combined passenger transport
08 POŠTY A TELEKOMUNIKACE	7 318	7 395	7 650	7 238	6 739	08 COMMUNICATION
08.1 Poštovní služby	163	157	104	189	131	08.1 Postal services
08.2 Telefonní a telefaxová zařízení	578	738	672	778	283	08.2 Telephone and telefax equipment
08.3 Telefonické a telefaxové služby	6 577	6 500	6 873	6 271	6 325	08.3 Telephone and telefax services
Služby pevných a bezdrátových telefonních a faxových zařízení	58	29	52	15	170	Fixed phone and telefax services
Provoz mobilního telefonu	3 169	3 033	3 580	2 698	3 107	Mobile phone operation

Tab. 1 Domácnosti podle postavení osoby v čele
b) Skupiny spotřebních výdajů - průměry na osobu v Kč za rok, struktura v %
Households by activity status of the head of household
b) Consumption expenditure groups - annual averages per capita in CZK, structure (%)

Statistika rodinných účtů
Household Budget Survey
Rok 2022
Year 2022

	Domácnosti celkem	z toho domácnosti				důchodci bez pracujících členů	
		zaměstnaní			pensioners without working members		
		celkem	s nižším vzděláním	s vyšším vzděláním			
Households, total	employees						
		total	lower education	higher education			
Služby internetového spojení	1 147	1 112	1 068	1 139	1 218	Internet access provision services	
Balíčky telekomunikačních služeb	2 204	2 326	2 173	2 419	1 830	Bundled telecommunication services	
09 REKREACE A KULTURA	17 202	19 222	12 745	23 188	12 622	09 RECREATION AND CULTURE	
09.1 Zařízení a vybavení audiovizuální, fotografická a pro zpracování dat	1 320	1 679	1 642	1 702	864	09.1 Audio-visual, photographic and information processing equipment	
09.2 Další výrobky dlouhodobé spotřeby pro rekreaci a kulturu	183	273	157	345	37	09.2 Other major durables for recreation and culture	
09.3 Ostatní výrobky pro rekreaci a kulturu; květiny a zahrady, domácí zvířata	6 364	6 851	5 101	7 923	4 622	09.3 Other recreational items and equipment; gardens and pets	
09.3.1 Hry, hračky a sběratelské předměty	1 638	1 949	1 245	2 379	660	09.3.1 Games, toys and hobbies	
09.3.2 Zařízení pro sport, kempinka rekreaci ve volné přírodě	925	1 111	710	1 356	300	09.3.2 Equipment for sport, camping and open-air recreation	
09.3.3 Květiny a zahrady	1 542	1 452	1 030	1 711	1 616	09.3.3 Gardens, plants and flowers	
09.3.4 Domácí zvířata a potřeby pro jejich chov	1 837	1 865	1 891	1 849	1 682	09.3.4 Pets and related products	
09.3.5 Veterinární a ostatní služby pro domácí zvířata	422	474	225	627	363	09.3.5 Veterinary and other services for pets	
09.4 Rekreční a kulturní služby z toho:	4 382	4 660	3 250	5 524	3 349	09.4 Recreational and cultural services including:	
09.4.1 Rekreční a sportovní služby	1 583	2 013	1 025	2 617	427	09.4.1 Recreational and sporting services	
09.4.2 Kulturní služby	2 633	2 511	2 115	2 754	2 751	09.4.2 Cultural services	
09.5 Noviny, knihy, papírenské zboží	1 586	1 598	1 019	1 953	1 658	09.5 Newspapers, books and stationery	
09.6 Dovolená s komplexními službami	3 366	4 160	1 576	5 742	2 092	09.6 Package holidays	
10 VZDĚLÁVÁNÍ	1 173	1 649	813	2 161	201	10 EDUCATION	
11 STRAVOVÁNÍ A UBYTOVÁNÍ	11 538	13 845	8 493	17 122	5 803	11 RESTAURANTS AND HOTELS	
11.1 Stravovací služby	9 102	10 813	7 371	12 921	4 908	11.1 Catering services	
11.1.1 Restaurační, kavárny a podobná zařízení veř. stravování	7 119	8 522	5 142	10 591	4 154	11.1.1 Restaurants, cafes and the like	
11.1.2 Jídelny	1 983	2 291	2 229	2 330	754	11.1.2 Canteens	
11.2 Ubytovací služby	2 436	3 031	1 122	4 201	895	11.2 Accommodation services	
12 OSTATNÍ ZBOŽÍ A SLUŽBY	13 038	13 603	10 821	15 306	12 508	12 MISCELLANEOUS GOODS AND SERVICES	
12.1 Osobní péče z toho:	4 967	5 097	4 109	5 703	4 432	12.1 Personal care including:	
12.1.1 Kadeřnické salóny a zařízení osobní péče	1 221	1 111	692	1 368	1 493	12.1.1 Hairdressing salons and personal grooming establishments	
12.1.3 Ostatní předměty a výrobky pro osobní péči	3 603	3 806	3 209	4 172	2 839	12.1.3 Other appliances, articles and products for personal care	
12.3 Osobní potřeby a doplňky jinde neuvedené	1 320	1 533	1 194	1 741	817	12.3 Personal effects n.e.c.	
12.4 Sociální péče	135	81	58	95	269	12.4 Social protection	
12.5 Pojištění z toho:	5 277	5 615	4 978	6 005	5 043	12.5 Insurance including:	
12.5.2 Pojištění související s bydlením	1 390	1 228	966	1 389	2 219	12.5.2 Insurance connected with the dwelling	
12.5.3 Pojištění související se zdravím	1 146	1 365	1 542	1 256	587	12.5.3 Insurance connected with health	
12.5.4 Pojištění související s dopravou	2 406	2 590	2 163	2 851	2 100	12.5.4 Insurance connected with transport	
12.6 Finanční služby jinde neuvedené	303	231	209	244	326	12.6 Financial services n.e.c.	
12.7 Ostatní služby jinde neuvedené	1 036	1 044	272	1 517	1 621	12.7 Other services n.e.c.	
Struktura výdajů v %						Structure (%):	
SPOTŘEBNÍ VÝDAJE (CZ-COICOP)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	CONSUMPTION EXPENDITURE	
01 Potraviny a nealkoholické nápoje	19,4	18,2	20,8	17,0	22,6	01 Food and non-alcoholic beverages	
02 Alkoholické nápoje, tabák	3,4	3,3	4,1	3,0	3,7	02 Alcoholic beverages, tobacco	
03 Odivání a obuv	4,2	4,9	4,5	5,1	2,3	03 Clothing and footwear	
04 Bydlení, voda, energie, paliva	23,4	20,9	23,5	19,7	32,7	04 Housing, water, electricity, gas and other fuels	
05 Bytové vybavení, zařízení domácnosti; opravy	8,0	7,3	6,6	7,7	6,8	05 Furnishings, household equipment and routine household maintenance	
06 Zdraví	3,3	2,9	2,8	3,0	4,6	06 Health	
07 Doprava	10,3	12,0	11,7	12,2	5,7	07 Transport	
08 Pošty a telekomunikace	4,0	4,0	4,9	3,6	3,8	08 Communication	
09 Rekreace a kultura	9,5	10,5	8,2	11,6	7,2	09 Recreation and culture	
10 Vzdělávání	0,6	0,9	0,5	1,1	0,1	10 Education	
11 Stravování a ubytování	6,4	7,6	5,5	8,6	3,3	11 Restaurants and hotels	
12 Ostatní zboží a služby	7,2	7,4	6,9	7,6	7,1	12 Miscellaneous goods and services	

PŘÍLOHA B: Domácnosti podle kvintilového rozdělení čistých peněžních příjmů na osobu

Zdroj: Český statistický úřad (2023)

Tab. 3 Domácnosti podle kvintilového rozdělení čistých peněžních příjmů na osobu
b/ Skupiny spotřebních výdajů - průměry na osobu v Kč za rok, struktura v %
Households total by net money income per capita - quintiles
b/ Consumption expenditure groups - annual averages per capita in CZK, structure (%)

Statistika rodinných účtů
Household Budget Survey
Rok 2022
Year 2022

	Domácnosti celkem Households, total	Domácnosti podle čistého peněžního příjmu na osobu Households by net money income per person					
		nejnižších lowest 20 %	druhých second 20 %	třetích third 20 %	čtvrtých fourth 20 %	nejvyšších highest 20 %	
SPOTŘEBNÍ VÝDAJE (CZ-COICOP)	180 773	127 051	164 933	178 712	202 555	269 616	CONSUMPTION EXPENDITURE
01 POTRAVINY A NEALKOHOLICKÉ NÁPOJE	35 159	28 003	34 352	34 339	40 059	43 841	01 FOOD AND NON-ALCOHOLIC BEVERAGES
01.1 Potraviny	32 022	25 488	31 376	31 502	36 556	39 496	01.1 Food
01.1.1 Rekreční výrobky, obiloviny	5 935	4 975	6 116	5 942	6 647	6 537	01.1.1 Bread and cereals
01.1.2 Maso	7 359	5 869	7 278	7 413	8 292	8 880	01.1.2 Meat
01.1.3 Ryby	852	641	770	855	900	1 156	01.1.3 Fish
01.1.4 Mléko, sýry, vejce	5 794	4 698	5 514	5 636	6 517	7 389	01.1.4 Milk, cheese and eggs
01.1.5 Oleje a tuky	1 292	937	1 389	1 384	1 476	1 450	01.1.5 Oils and fats
01.1.6 Ovoce	2 472	1 731	2 277	2 476	2 807	3 590	01.1.6 Fruit
01.1.7 Zelenina, brambory	3 285	2 650	3 074	3 043	3 860	4 284	01.1.7 Vegetables
01.1.8 Cukr, marmeláda, med, čokoláda, cukrovinky a cukrářské výrobky	2 778	2 272	2 754	2 624	3 073	3 526	01.1.8 Sugar, jam, honey, chocolate and confectionery
01.1.9 Potravinářské výrobky a přípravky	2 255	1 713	2 203	2 129	2 895	2 684	01.1.9 Food products and preparations, flavourings
01.2 Nealkoholické nápoje	3 137	2 516	2 976	2 838	3 503	4 345	01.2 Non-alcoholic beverages
01.2.1 Káva, čaj, kakao	1 295	850	1 234	1 208	1 496	2 006	01.2.1 Coffee, tea and cocoa
01.2.2 Minerální vody, nealko nápoje a šťávy	1 842	1 666	1 743	1 630	2 007	2 339	01.2.2 Mineral water, soft drinks and juices
02 ALKOHOLICKÉ NÁPOJE, TABÁK	6 177	4 422	5 031	5 914	7 610	9 325	02 ALCOHOLIC BEVERAGES, TOBACCO
02.1 Alkoholické nápoje	3 668	2 492	3 232	3 736	4 188	5 478	02.1 Alcoholic beverages
02.1.1 Lhoviny	931	602	777	971	1 040	1 513	02.1.1 Spirits
02.1.2 Vín	1 088	650	902	1 091	1 324	1 796	02.1.2 Wine
02.1.3 Pivo	1 639	1 241	1 553	1 675	1 824	2 169	02.1.3 Beer
02.2 Tabák	2 519	1 930	1 799	2 178	3 422	3 847	02.2 Tobacco
03 ODÍVÁNÍ A OBUV	7 566	6 091	6 541	6 709	8 314	11 559	03 CLOTHING AND FOOTWEAR
03.1 Odívání	5 764	4 481	5 042	4 919	6 407	9 158	03.1 Clothing
03.2 Obuv (vč. oprav a půjování)	1 801	1 610	1 499	1 790	1 907	2 401	03.2 Footwear
04 BYDLENÍ, VODA, ENERGIE, PALIVA	42 367	31 841	39 491	40 927	48 986	58 198	04 HOUSING, WATER, ELECTRICITY, GAS AND OTHER FUELS
04.1 Nájemné z bytu	16 431	13 494	14 221	14 331	18 395	24 564	04.1 Actual rentals for housing
z toho:							including:
04.1.1 Nájemné za hlavní bydliště	15 898	13 163	13 944	13 826	17 966	23 201	04.1.1 Actual rentals paid by tenants
04.3 Běžná údržba a drobné opravy bytu	4 266	2 131	3 700	4 274	5 761	6 922	04.3 Maintenance and repair of the dwelling
04.4 Dodávka vody a jiné služby související s bydením	3 349	2 396	3 403	3 539	3 627	4 341	04.4 Water supply and miscellaneous services relating to the dwelling
04.4.1 Vodné a stočné	2 019	1 542	1 956	2 034	2 195	2 686	04.4.1 Water supply and sewage collection
04.4.2 Sběr pevných odpadů	648	516	631	736	764	656	04.4.2 Refuse collection
04.4.4 Další služby související s bydením	683	339	816	770	669	1 000	04.4.4 Other services relating to the dwelling n.e.c.
04.5 Elektrická a tepelná energie, plyn, paliva	18 322	13 820	18 167	18 783	21 203	22 371	04.5 Electricity, gas and other fuels
04.5.1 Elektrická energie	9 173	7 283	9 027	9 119	9 935	11 762	04.5.1 Electricity
04.5.2 Plynná paliva	5 470	3 491	5 247	5 627	7 313	6 874	04.5.2 Gas
04.5.3 Kapalná paliva	9	6	5	6	16	17	04.5.3 Liquid fuels
04.5.4 Tuhá paliva	2 093	1 991	2 451	2 545	1 903	1 468	04.5.4 Solid fuels
04.5.5 Teplota a teplá voda	1 577	1 049	1 436	1 486	2 037	2 250	04.5.5 Heat energy
05 BYTOVÉ VYBAVENÍ, ZAŘÍZENÍ DOMÁCNOSTI; OPRAVY	14 517	8 731	13 744	14 017	17 623	22 426	05 FURNISHINGS, HOUSEHOLD EQUIPMENT AND ROUTINE HOUSEHOLD MAINTENANCE
05.1 Nábytek, bytové zařízení a výzdoba, koberce a ostatní podlahové krytiny	4 946	2 884	4 633	4 225	6 526	7 960	05.1 Furniture and furnishings, carpets and other floor coverings
05.2 Bytový textil	844	601	817	955	879	1 111	05.2 Household textiles
05.3 Přístroje a spotřebiče pro domácnost	3 066	1 521	2 429	3 710	4 001	4 599	05.3 Household appliances
05.4 Nádobí a kuchyňské potřeby	1 039	678	813	855	1 220	1 957	05.4 Glassware, tableware and household utensils
05.5 Výrobky pro dům a zahradu	1 739	1 029	2 191	1 618	1 814	2 424	05.5 Tools and equipment for house and garden
05.6 Zboží a služby pro běžnou údržbu domácnosti	2 893	2 018	2 861	2 655	3 184	4 374	05.6 Goods and services for routine household maintenance
06 ZDRAVÍ	6 044	3 617	5 280	6 632	6 130	10 264	06 HEALTH
06.1 Léčiva a zdravotnické prostředky	3 966	2 379	4 043	4 086	4 198	6 131	06.1 Medical products, appliances and equipment
06.2 Ambulantní zdravotní péče	1 898	1 182	1 197	2 381	1 600	3 715	06.2 Outpatient services
z toho:							including:
06.2.1 Ambulantní lékařská péče	513	156	374	824	261	1 181	06.2.1 Medical services
06.2.2 Ambulantní stomatologická péče	1 160	939	623	1 378	1 058	2 052	06.2.2 Dental services
06.3 Ústavní zdravotní péče	180	56	41	165	331	418	06.3 Hospital services
07 DOPRAVA	18 674	10 098	16 326	24 930	17 123	30 065	07 TRANSPORT
07.1 Nákup osobních dopravních prostředků	4 247	1 048	4 299	10 806	1 689	4 325	07.1 Purchase of vehicles
07.2 Provoz osobních dopravních prostředků	12 808	8 030	10 516	12 873	13 755	22 596	07.2 Operation of personal transport equipment
07.2.1 Náhradní díly a příslušenství pro osobní dopr. prostředky	1 165	733	871	1 037	1 197	2 381	07.2.1 Spare parts and accessories for personal transport equipment
07.2.2 Rohovní hmoty, oleje a podobné přípravky	8 293	5 711	6 717	7 875	9 396	13 914	07.2.2 Fuels and lubricants for personal transport equipment
07.2.3 Údržba a opravy osobních dopravních prostředků	2 210	987	1 972	2 923	1 426	4 544	07.2.3 Maintenance and repair of personal transport equipment
07.2.4 Ostatní služby týkající se prostředků osobní dopravy	1 140	598	956	1 038	1 736	1 757	07.2.4 Other services in respect of personal transport equipment
07.3 Dopravní služby	1 619	1 021	1 511	1 251	1 679	3 144	07.3 Transport services
z toho:							including:
07.3.1 Kolejová osobní doprava	379	183	298	307	475	796	07.3.1 Passenger transport by rail
07.3.2 Silniční osobní doprava	407	306	397	267	457	702	07.3.2 Passenger transport by road
07.3.5 Kombinovaná osobní doprava	408	370	327	391	404	602	07.3.5 Combined passenger transport
08 POŠTY A TELEKOMUNIKACE	7 318	5 908	6 627	7 161	8 099	9 895	08 COMMUNICATION
08.1 Poštovní služby	163	88	156	140	151	341	08.1 Postal services
08.2 Telefonní a telefaxová zařízení	578	458	340	582	688	953	08.2 Telephone and telefax equipment
08.3 Telefonické a telefaxové služby	6 577	5 362	6 131	6 440	7 260	8 601	08.3 Telephone and telefax services
Služby pevných a bezdrátových telefonních a faxových zařízení	58	18	79	73	62	74	Fixed phone and telefax services
Provoz mobilního telefonu	3 169	2 688	3 147	3 423	3 323	3 524	Mobile phone operation
Služby internetového spojení	1 147	871	1 047	1 182	1 426	1 391	Internet access provision services
Balíčky telekomunikačních služeb	2 204	1 786	1 858	1 761	2 449	3 612	Bundled telecommunication services

Tab. 3 Domácnosti podle kvintilového rozdělení čistých peněžních příjmů na osobu
 b/ Skupiny spotřebních výdajů - průměry na osobu v Kč za rok, struktura v %
Households total by net money income per capita - quintiles
 b/ Consumption expenditure groups - annual averages per capita in CZK, structure (%)

Statistika rodinných účtů
 Household Budget Survey
 Rok 2022
 Year 2022

	Domácnosti celkem Households, total	Domácnosti podle čistého peněžního příjmu na osobu Households by net money income per person					
		nejnižších lowest 20 %	druhých second 20 %	třetích third 20 %	čtvrtých fourth 20 %	nejvyšších highest 20 %	
09 REKREACE A KULTURA	17 202	10 526	14 180	15 566	20 792	30 296	09 RECREATION AND CULTURE
09.1 Zařízení a vybavení audiovizuální, fotografická a pro zpracování dat	1 320	668	1 453	1 161	1 249	2 516	09.1 Audio-visual, photographic and information processing equipment
09.2 Další výrobky dlouhodobé spotřeby pro rekreaci a kulturu	183	106	77	248	220	325	09.2 Other major durables for recreation and culture
09.3 Ostatní výrobky pro rekreaci a kulturu; květiny a zahrady, domácí zvířata	6 364	4 686	5 164	5 743	8 026	9 641	09.3 Other recreational items and equipment; gardens and pets
09.3.1 Hry, hračky a sběratelské předměty	1 638	1 308	1 240	1 248	2 457	2 279	09.3.1 Games, toys and hobbies
09.3.2 Zařízení pro sport, kempink a rekreaci ve volné přírodě	925	819	606	642	1 592	1 124	09.3.2 Equipment for sport, camping and open-air recreation
09.3.3 Květiny a zahrady	1 542	834	1 202	1 585	1 893	2 725	09.3.3 Gardens, plants and flowers
09.3.4 Domácí zvířata a potřeby pro jejich chov	1 837	1 495	1 616	1 938	1 817	2 586	09.3.4 Pets and related products
09.3.5 Veterinární a ostatní služby pro domácí zvířata	422	230	500	331	266	928	09.3.5 Veterinary and other services for pets
09.4 Rekreční a kulturní služby	4 382	3 024	3 593	4 553	5 260	6 494	09.4 Recreational and cultural services
z toho:							including:
09.4.1 Rekreční a sportovní služby	1 583	1 138	1 248	1 950	1 755	2 115	09.4.1 Recreational and sporting services
09.4.2 Kulturní služby	2 633	1 839	2 248	2 457	3 193	4 051	09.4.2 Cultural services
09.5 Noviny, knihy, papírenské zboží	1 586	1 146	1 508	1 663	1 845	2 061	09.5 Newspapers, books and stationery
09.6 Dovolání s komplexními službami	3 366	895	2 386	2 207	4 192	9 260	09.6 Package holidays
10 VZDĚLÁVÁNÍ	1 173	1 525	877	1 004	1 371	950	10 EDUCATION
11 STRAVOVÁNÍ A UBYTOVÁNÍ	11 538	7 556	11 010	9 290	12 536	20 531	11 RESTAURANTS AND HOTELS
11.1 Stravovací služby	9 102	6 241	7 403	7 626	10 145	16 704	11.1 Catering services
11.1.1 Restaurační, kavárny a podobná zařízení veř. stravování	7 119	3 897	5 753	5 838	8 261	14 563	11.1.1 Restaurants, cafes and the like
11.1.2 Canteeny	1 983	2 344	1 651	1 788	1 885	2 141	11.1.2 Canteens
11.2 Ubytovací služby	2 436	1 315	3 606	1 663	2 391	3 826	11.2 Accommodation services
12 OSTATNÍ ZBOŽÍ A SLUŽBY	13 038	8 733	11 475	12 222	13 911	22 265	12 MISCELLANEOUS GOODS AND SERVICES
12.1 Osobní péče	4 967	3 450	4 444	4 955	5 196	7 932	12.1 Personal care
z toho:							including:
12.1.1 Kadeřnické salóny a zařízení osobní péče	1 221	491	853	1 218	1 454	2 659	12.1.1 Hairdressing salons and personal grooming establishments
12.1.3 Ostatní předměty a výrobky pro osobní péči	3 603	2 904	3 314	3 590	3 615	5 143	12.1.3 Other appliances, articles and products for personal care
12.3 Osobní potřeby a doplňky jinde neuvedené	1 320	853	948	1 261	1 463	2 488	12.3 Personal effects n.e.c.
12.4 Sociální péče	135	99	50	230	119	202	12.4 Social protection
12.5 Pojištění	5 277	3 680	3 942	4 930	6 236	9 021	12.5 Insurance
z toho:							including:
12.5.2 Pojištění související s bydlením	1 390	916	1 076	1 419	1 382	2 553	12.5.2 Insurance connected with the dwelling
12.5.3 Pojištění související se zdravím	1 146	1 166	760	1 084	1 412	1 389	12.5.3 Insurance connected with health
12.5.4 Pojištění související s dopravou	2 406	1 273	1 905	2 197	2 959	4 591	12.5.4 Insurance connected with transport
12.6 Finanční služby jinde neuvedené	303	300	191	287	268	505	12.6 Financial services n.e.c.
12.7 Ostatní služby jinde neuvedené	1 036	351	1 900	560	626	2 117	12.7 Other services n.e.c.
Struktura výdajů v %:							Structure (%):
SPOTŘEBNÍ VÝDAJE (CZ-COICOP)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	CONSUMPTION EXPENDITURE
01 Potraviny a nealkoholické nápoje	19.4	22.0	20.8	19.2	19.8	16.3	01 Food and non-alcoholic beverages
02 Alkoholické nápoje, tabák	3.4	3.5	3.1	3.3	3.8	3.5	02 Alcoholic beverages, tobacco
03 Odlivání a obuv	4.2	4.8	4.0	3.8	4.1	4.3	03 Clothing and footwear
04 Bydlení, voda, energie, paliva	23.4	25.1	23.9	22.9	24.2	21.6	04 Housing, water, electricity, gas and other fuels
05 Bytové vybavení, zařízení domácnosti; opravy	8.0	6.9	8.3	7.8	8.7	8.3	05 Furnishings, household equipment and routine household maintenance
06 Zdraví	3.3	2.8	3.2	3.7	3.0	3.8	06 Health
07 Doprava	10.3	7.9	9.9	13.9	8.5	11.2	07 Transport
08 Počty a telekomunikace	4.0	4.7	4.0	4.0	4.0	3.7	08 Communication
09 Rekreace a kultura	9.5	8.3	8.6	8.7	10.3	11.2	09 Recreation and culture
10 Vzdělávání	0.6	1.2	0.5	0.6	0.7	0.4	10 Education
11 Stravování a ubytování	6.4	5.9	6.7	5.2	6.2	7.6	11 Restaurants and hotels
12 Ostatní zboží a služby	7.2	6.9	7.0	6.8	6.9	8.3	12 Miscellaneous goods and services